

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Εκδιδόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἑλληνικῶν σπουδῶν,
ἀξιοθὲν ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς
Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

Τιμὴ συνδρομῆς ἑτησίας καὶ προπληρωτέας: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν φρ. 3 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν φρ. χρ. 10. — Τιμὴ φύλλου: Διὰ τὸ Ἐσωτερικόν φρ. 0,20 διὰ τὸ Ἐξωτερικόν φρ. χρ. 0,20.

Διὰ καταχωρήσεις ἀγγελιῶν ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι κτλ. γίνονται ἰδιαίτεροι συμφωνίαι. — Γραφεῖον: ὁδὸς Νομισματοκοπείου ἀριθ. 7 παρὰ τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας.

1895.

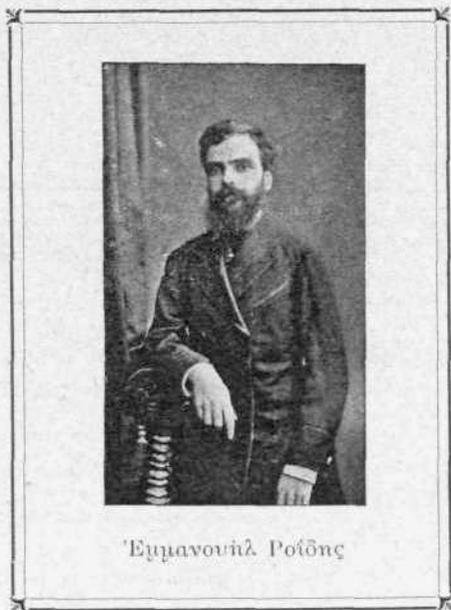
Ἐν Ἀθήναις, 16 Ἀπριλίου.

Ἀριθ. 16.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΡΟΪΔΗΣ

Ὁ καλύτερος καὶ δοκιμώτατος τῶν συγχρόνων ἑλλήνων λογογράφων. Γεννηθεὶς ἐν γονέων Χίων, ὀλίγον πρὸ τοῦ Συντάγματος, ἀνετράφη καὶ διέμεινεν ἐν Ἰταλίᾳ μέχρι τοῦ δεκάτου τεταρτοῦ τῆς ἡλικίας του ἔτους, ὅτε πρὸς ἐκμαθήσιν τῆς Ἰταλικῆς ἀπεστάλη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐφοίτησεν εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς Σύρου. Κατόπιν ἀπῆλθεν εἰς Βερολίνον. Ἄλλ' ἔκει, ἕνεκα νευρικοῦ παθήματος, ἀμβλύωντος τὴν ἀκοήν του, ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὴν ἀκρόασιν τῶν πανεπιστημιακῶν μαθημάτων, διαμείνας μὲν ἐπὶ πενταετίαν ἀκόμη ἐν Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἐπιστρέψας νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Ἀθήναις διαρκῶς, ἐκτὸς ἀποδημιῶν τινῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ τὴν Ἀνατολήν. Τὰ βιβλία ὑπῆρξαν πάντοτε ἡ προσφιλεστέρα του ἐνασχόλησις. Καὶ ὅσα ἀπεκόμισεν ἐκ τῆς μακρᾶς ταύτης μελέτης, καλλιέργησας πνεῦμα πλήρες ἀρετῶν, φαίνεται ὅτι, ἐκτὸς τῆς ἰκανοποιήσεως ἰδίου φιλομαθείας πόθου, οὐδὲν ἄλλο τὰ ἤθελεν, εἰμὴ διὰ νάρτην τὴν ὠραίαν, τὴν εὐφυᾶ καὶ πολυζήτητον ἑμιλίαν του καὶ νὰ διευθύνῃ ὁλοψύχως καὶ περρωτισμένως τὴν Ἑθνικὴν Βιβλιοθήκην, εἰς τὴν ἐφορίαν τῆς ὁποίας ἐκλήθη τὸ πρῶτον πρὸ δεκαπενταετίας. Ὁ κάλαμος δὲν εἶνε ὡς ἐκ τούτου ἡ συστηματικὴ του ἐνασχόλησις καὶ τὸ κύριον ἐπάγγελμα του· ἐπρεπε δὲ νὰ ἐνεργήσῃ ἐκάστοτε ἐπ' αὐτοῦ τῶν ἐκδοτῶν ἡ ψυχολογικὴ βία, ἐπωφελομένων ἐμφύτων τινῶν πρὸς συγγραζὴν τάσεων, δυσκόλως ὑπὸ τῶν ἐμποδίων καταστελλομένων, διὰ νὰ φιλοτεχνηθῶσιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὠραία ἔργα, τὰ ὅποια ὁ ἐρασιτέχνης ὀνομαζει Πάφειρα.

τὴν ἀποχὴν, τόσον παράδοξον καὶ ἀδικαιολόγητον, ὡς κ. Ροΐδης προσεπαθεῖς νὰ δικαιολογήσῃ διὰ δύο ἐπιχειρημάτων: Τὸ πρῶτον εἶνε μᾶλλον χαριτολόγημα, ὑπαγορευθὲν ὑπὸ ἀκαίρου μετριοφροσύνης ἢ ἐπιχειρημα χρῆζον σοβαρᾶς ἀνασκευῆς. Ἐν τῇ παρουσίᾳ φιλολογικῆ ἰσοπεδώσει τῆς πα-

Ἐμμανουὴλ Ροΐδης

τριδος του, ὁ κ. Ροΐδης φρονεῖ ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διαστήμα, τὸ ὅποιον ἤθελε δαπανήσῃ ὡπὼς γραφῆ μίαν μόνον μετριοτάτην σελίδα, θὰ εἶδύνατο—χωρὶς οὐδένα φόβον νὰ ζημιώσῃ ἑαυτὸν ἢ τοὺς τυχόν ἀναγνώστῃς του, — νὰναγνώσῃ εἰκοσι τοῦλάχιστον καλλιτέρας τοῦ Σπένσερ, τοῦ Ἡλιοδώρου, τοῦ Ρενάν, τῆς Σανδ, τοῦ Λουκιανού, τοῦ Ἀίνε ἢ τοῦ Τεννυσῶνος. Ἡ

σκέψις αὕτη, διὰ πάντα αἰσθανόμενον ἑαυτὸν γεννηθέντα νὰ εἶνε ἀληθῆς συγγραφεύς, εἶνε ἀδικος καὶ ἀπελπιστικὴ. Βεβηκίως, ἐκν κατὰ τῶν ἐμφύτων ὀρμῶν ἰσχυροῦται συλλογισμοί, αἱ τάξεις τῶν μετριοτήτων θὰ ἤρξαιοντο· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ ἐγωϊσμοῦ, συναφῶς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει, ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ὁ πόθος τοῦ συγγραφέως, — ὁ ἐγγενὲς ἐκεῖνος τοῦ νὰ ἐκφράσῃ τις ὅ,τι αἰσθάνεται καὶ ὅ,τι σκέπτεται, — πόθος, ὁ ὅποιος ὄχι μόνον δὲν δύνει ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἄλλων εἰωνόηποτε, ἀλλ' ἀπεναντίας ἐξανάπτει περισσότερον.

Τὸ δεύτερον ἐπιχειρημα τοῦ κ. Ροΐδου, κατὰ πολὺ βρασιμώτερον, εἶνε ἡ ἀτέλεια τῆς γραφομένης ἡμῶν γλώσσης πρὸς ἐξυπηρέτησιν σκοπῶν καλλιτεχνικῶν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀποδίδει ὅλην, καὶ τῶν μᾶλλον ἰδιόφυων ἡμῶν συγγραφέων, τὴν ἀποτυχίαν. Τὸ κύριον τῶν κατὰ τῆς παρουσίας γλώσσης αἰτιαμάτων του ἀποτελεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι, διὰ τῶν ὀλίγων λέξεων, τῶν κοινῶν εἰς τε τὸν γραπτὸν καὶ τὸν προφορικὸν λόγον, τῶν μόνων ποῦ δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν ἐπιτυχῆ ὁ καλλιτέχνης, οὔτε αὐτοῦ ἐκ τῶν δέκα αὐτοῦ ἰδεῶν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ἀκριβῶς ἢ τοῦλάχιστον ἐπαρκῶς. Τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ πείσῃ τελείως τὸν ἀληθῆ συγγραφέα νὰ παρρησίῃ τὸν κάλαμον καὶ τοῦτο ἔκαμε καὶ ὁ κ. Ροΐδης μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ πρώτου νεανικοῦ αὐτοῦ ἔργου τῆς «Παπίσσης Ἰωάννας» οὐδὲν ἄλλο δημιουργικὸν γραφῆς ἔκτοτε, ἐξαιρέσει συντόμων τινῶν διηγημάτων. Ἐν τούτοις ταῦτα, μετὰ τῶν διαφόρων αὐτοῦ πολιτικῶν, σατυρικῶν καὶ κριτικῶν ἄρθρων, ἀποτελοῦσιν ἐργασίαν ἀρετὴν καὶ εὐσυνείδητον, ἢ ὅποια—σπάνιον πρᾶγμα δι' ἀπλοῦν

Τὴν ἀπὸ τοῦ συγγραζεῖν ἐκυσίαν ταύ-

ερασιτέχνην, — ὅχι μόνον κατὰ ποῖον ἀλλὰ καὶ κατὰ ποσόν, πολλῶν ἄλλων μὲ περισσοτέρως ἀξιώσεις δύναται νὰ ἐπισκιάσῃ τὴν παραγωγήν. Τελευταίον δὲ ἐξέδωκε καὶ τὰ «Εἰδῶλα» μελέτην εἰς ὀγκώδη τόμους, τὸν ὅποιον πάντοτε θάνακέρη ἡ ἱστορία τοῦ γλωσσικοῦ ἡμῶν ζητήματος.

Πόσον αἱ ἰδέαι καὶ τὸ ὄρος τοῦ κ. Ροῖδου ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς συγχρόνου φιλολογίας, πόσα ὀφείλει εἰς αὐτὸν ἡ νεωτέρα ποίησις καὶ ἡ νεωτέρα γλώσσα, δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ εἰπωμεν¹. Ἄλλως τε τὸ ἔργον τοῦ Ροῖδου εἶνε τοῖς πᾶσι γνωστόν. Καὶ ὡς κριτικὸς παρ' ἡμῶν ἔχει τὴν μεγαλύτεραν αὐθεντίαν καὶ ὡς λογιγράφος τοὺς περισσοτέρως ἀναγνώστας. Ὁ σκοπὸς μὲς ἤτο νὰ γνωρίσωμεν ἀπλῶς τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ συγγραφέως εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῆς *Εἰκονογραφημένης Ἑστίας*, οἱ ὅποιοι ἀπὸ σήμερον θὰ ἐντυπώσωσιν εἰς τὴν ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν τοῦ «Χρυσοκράβου» χάριν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ κ. Ροῖδου φιλοτεχνήθεισαν.

9 Ἀπριλίου

Ερχομαι πλήρης ἐντυπώσεων ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου Δημοτικοῦ Θεάτρου Πειραιῶς. Ὁμολογῶ ὅτι τὰ ἐγκαίνια τοῦ θεάτρου μίᾳ ἐπαρχιακῆς πόλεως δὲν ἀποτελοῦν θέμα ἀξίον τῆς προσοχῆς σας καὶ ὅτι πολὺ δικαίως θὰ σὰς ἐβλεπον σήμερον προτιμῶντας νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς τοῦ Ἐρνέστου Κουρτίου, τὰ ὅποια ἐγένοντο προχθὲς εἰς τὴν Ὀλυμπίαν. Ναί· ἀλλὰ πρῶτον εἰς τὴν τελετὴν αὐτὴν δὲν ἠμύροσα, δυστυχῶς, νὰ παρευρεθῶ· προκειμένου δὲ νὰ μὴ σὰς ὁμιλήσῃ μάρτυς αὐτότης καὶ αὐτόκος, ἀρκετὶ βέβαια εἶνε ἡ σύντομος περιλήψις τῶν Χρονικῶν μας· ἔπειτα ἡ ἐπαρχιακὴ πόλις, περὶ τῆς ὁποίας ἔλεγ' ἀνωτέρω, εἶνε ὁ Πειραιεύς, ὁ φίλος καὶ γείτων Πειραιεύς, ὁ φίλεργος καὶ φιλοπρόδος Πειραιεύς, ὁ ὁποῖος πολλὰκις, καὶ μάλιστα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἔδωκε τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὴν ὑπερήφανον καὶ ἀκατάδεκτον πρωτεύουσάν.

Αἱ πρόοδοι τὰς ὁποίας ἐπετέλεσεν ἡ πόλις τοῦ Πειραιῶς, εἶνε τῶν ὄντων ἀβέβως αἰσθηταὶ εἰς πάντα ἐπισκέπτην. Ἄν ἄλλοτε, πρὸ ὀλίγων ἀκόμη ἐτῶν, ὁ κατερχόμενος εἰς Πειραιᾶ, δὲν εἶδεν τὴν ὄραν νὰ τελειώσῃ τὴν ὑπόθεσιν του καὶ νὰ φύγῃ ἐκ τῆς ρυπαρῆς ἐκείνης παραλίας μετὰ τὴν τόσῃ μεγαλοχολικὴν δεινῶν, σήμερον δὲν θὰ δυσηρεστεῖτο καὶ ἂν ἐπρόκειτο νὰ

¹ Τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ ἀναγνώσωσι περισσότερα παραπέμπομεν εἰς τὴν ἔκτενῃ περὶ Ροῖδου μελέτην, τὴν ὁποίαν ὁ κ. Γρ. Ξενοπούλος ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν «Ποικίλῃ Στάθῃ» τοῦ 1891, ἐξ ἧς ἐσταχυολογήθησαν καὶ τὰνωτέρω.

κατοικήσῃ ἐκεῖ ὀριστικῶς. Ἡ ὄψις τοῦ τόπου μετεβλήθη καὶ μετὰ τὴν νέαν πνοὴν τοῦ πολιτισμοῦ νομίζεις ὅτι καὶ ὁ θαλάσσιος ἀὴρ πνέει εὐαφρότερος καὶ εὐωδέστερον. Οἱ ὄροδοι ἐκαθάρθησαν, αἱ πλατεῖαι ἐκαλλωπίσθησαν, ἀλοῖδια καταπράσινα ἀνέκυψαν ἐκ τοῦ μηδενός, ἀγάσματα ἀνιδρύθησαν, πολυφῶτα ὡς ἐμβλήματα ἀνεστηλώθησαν, καὶ παντοῦ ἐν γένει ἐγκοιθιούθησαν κέντρα ἀναψυχῆς καὶ ἐξημερώσεως καὶ τρυφῆς καὶ ζωῆς, Σύλλογοι, Ὁμίλοι, Φιλομουσοὶ, Φιλότεχνοι, Φιλαρμονικοὶ, Ἐρῆται, Ποδπλατισταί. Καὶ ὡς κορυφὸμα τῆς νέας ταύτης ζωῆς, μετὰ τὰ θεάματα καὶ τὰς συναυλίας καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς πανηγύρεις, — ζωῆς τὴν ὁποίαν πολλὰκις ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ ζηλεύσωμεν αἱ Ἀθηναίαι, καὶ νὰ κατέλθουν ἀθρόοι διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν, — ἦνοιξε σήμερον τὰς πύλας του καὶ τὸ νεότευκτον δημοτικὸν θέατρον, εὐρύ, κομψόν, ἄνετον, νεωτεριστικόν, ἐμπνέον τὰς ἀρίστας τῶν ἐλπίδων. Ἐ. δὲν ἀξίζει λοιπὸν νὰ παρευρεθῶμεν* εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς;

Ἡ ἐντύπωσις τοῦ εἰσερχομένου εἶνε καλὴ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς. Τὸ πέταλον, τὸ ὁποῖον σχηματίζει ἡ καμπύλη τῶν θεωρησίων, περατοῦμενον ἐπὶ τοῦ εὐρέως καθρέπτον τῆς σκηνῆς μετὰ τὴν ὥραν αὐλαίαν καὶ τὸν ἀήχον θόλον τὸν χαινοντα ὑπεράνω, ἀποτελεῖ σύνολον εἰς ἄκρον ἀρμονικὸν καὶ χάριεν. Ὁ ἐπικρατῶν χρωματισμὸς εἶνε κεραμάχρους καὶ οἰονεὶ πορφύρου· ἀλλὰ τὰ χροσμάματα εἶνε τόσῃ πολλὰ παντοῦ, ὥστε ἡ βαθύτης διακόπτεται ὑπὸ τῆς ὠραιότητος κεντρούου αἰγλῆς. Ἐξῆ εἶνε ἡμέρα. Ὁ μέγας κροστάλλινος πολυέλιος ἀγωνίζεται μετὰ κόπον κατὰ τοῦ ἡμῆφωτος τοῦ ἐντὸς τοῦ θεάτρου· καὶ ὑπὸ τὸ φῶς αὐτὸ τὸ ἀμφίδολον ὡς ἐκκλίσιας, εἰσέρχονται πανταχῶθεν οἱ κεκλιμένοι νὰ τιμῶσιν τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαίνιων. Οἱ περισσώτεροι εἶνε Πειραιεῖς, φαιδροὶ, ἀκτινοβολοῦντες, ὑπερήφανοι διὰ τὸ ὠραῖον ἔργον, τὸ ποῖον ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν σήμερον. Αἱ Πειραιώτισσαι, μετὰ πολυτελεῖς καὶ ἐπιδεικτικὰ ἐνδυμασίας, ἐσπευσαν νὰ νανταποκριθῶσιν εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς ἐπιτροπῆς καὶ γεμίζουσιν τὰ θεωρεῖα, ἀποτελοῦσαι τὸν ὠραιότερον στολισμὸν τοῦ θεάτρου. Οἱ ἀθηναῖοι λόγοι, τιμηθέντες ἐπιπέως διὰ προσκλήσεως, εἶνε ὀλίγοι. Εἰς ἐν θεωρεῖον ὁ κ. Κορομπλάς καὶ ὁ κ. Ἀννίνος διακρίνονται ὡς φιλολογικαὶ κορυφαί. Ἄλλος σχεδὸν κανεὶς. Οὔτε οἱ Βασιλεῖς παρέστησαν, ὡς ἠγγέλθη, οὔτε κἀν ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας. Ἄλλὰ καὶ οὕτως ἡ ὄψις τῆς αἰθούσης εἶνε ἐπίσημος καὶ πανηγυρικὴ ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας λάμπουσιν τὰ ὀλοπόρφυρα λωφία τῶν μουσικῶν τῆς φιλαρμονικῆς καὶ ὁ κόσμος περιμένει θορυβῶδες, ὀμιλητικὸς, ἀνυπόμονος.

Καὶ αἰρεται ἡ αὐλαία. Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζουσιν αἱ ἐκπλήξεις. Ἡ σκηνὴ παριστᾷ λεωφόρον εὐρείαν μετὰ οἰκοδομὰς μεγαλοπρεπεῖς. Νομίζετε ὅτι πρόκειται νὰ παρελάσῃ πόμπη πολυποικίλων ἐνδυμασιῶν καὶ ὄπλων καὶ ἐμβλημάτων, εἰς κανὲν δρᾶμα θεαματικόν. Καὶ ὁμοῦ ὅχι. Μία τράπεζα μετὰ δύο κροπῆγια, εἶνε ἐστῆμένη ἐν τῷ μέσῳ καὶ περὶ

αὐτὴν ὁ ὀρχημανδρίτης κ. Βλαχάκης μετ' ἱερῶν καὶ διακόνων, περὶ οἱ ὑποποιοί, ὁ κ. Δημάρχος, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ χορός.

— Εὐλόγησον Δέσποτα!
— Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν.

Ἡ ἁγιασμὸς ἀρχίζει· οἱ θεαταὶ ἐγείρονται εὐλαβῶς. Ὁμολογῶ ὅτι εἰς τὴν ζῶν μου σπανίως ἔτυχε νὰ ἴδω ἀναρμωστότερον θέαμα ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην ἱεροτελεστίαν, ἡ ὁποία ἤρχισεν ἀρθείσης τῆς αὐλαίας ἐνὸς θεάτρου! Ὁ Κάντιος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν αἰσθητικὴν του, διὰ νὰποδείξῃ ὅτι τὸ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ ἀνάρμοστον κινεῖ τὸν γέλωτά μας, ἀπαριθμεῖ πολλὰ παραδείγματα, δὲν θὰ παρέλιπε βεβαίως τὸ παράδειγμα τοῦ νεοελληνικοῦ καὶ ὀρθοδόξου αὐτοῦ ἁγιασμοῦ. Ὁ ἁγιασμὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς! Ποῖος νὰ συνέλαβε τὴν πρωτότυπον αὐτὴν καὶ εὐτυχεστάτην ἰδέαν! Θὰ τῷ εὐγνωμονῶ ἰσοδύναμα διὰ τὴν ἀλυσμόντων ἰλαρότητα, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησε — καὶ μὴ πρὸς κακοφανισμόν του μολόντοῦτο.

Ἄν τὰ κατόπι μοῦ ἐφάνθησαν ἐπίσης ἰλαρά, εἶμαι ἔτοιμος νὰ ὁμολογήσω ὅτι πταεῖ ὁ εὐλόγητος ἐκεῖνος ἁγιασμὸς. Ὁ ἔθνικός ὕμνος ἠκούσθη ὑπὸ τῶ ἀκροατηρίου κατὰ τὸ ἡμῖον ὀρθίου καὶ κατὰ τὸ ἄλλο ἡμῖον καθιστοῦ. Μετὰ τοῦτο παρουσιάσθη ὁ Δημάρχος κ. Ρετσίνας, μετὰ τὰ τραγικῶς κατακόκκινα ὑπὸ τὰ φῶτα τῶν προσκνίων, καὶ ἔκαμε μίαν προσφώνησιν σύντομον καὶ περιεκτικὴν, τὴν ὁποίαν ὅμως πολὺ παρατεταμένως ἐχειροκρότησαν οἱ... ἐκλογεῖς, ζητωκροῦσάντες καὶ ὑπὲρ τοῦ δημάρχου — διὰ νὰ μὴ λησμονήσωμεν οὔτε ἐπὶ ἡμῖσιαν ὥραν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὰς παραμονὰς ἐκλογῶν. Κατόπι ὁ κ. Στρατήγας, λυρικός καὶ δραματικὸς ποιητής, ἐξεφώνησε — κυριολεκτικῶς, — ἐν ποίημά του «πρὸς τὴν Θεάν», τὴν ὁποίαν ἐπροσέκλεισε νὰ ἐπανέλθῃ καὶ νὰ σκηνώσῃ εἰς τὸ θέατρον τῆς πατρίδος του. «Ἄς ἴδωμεν! θὰ τὸν ἀκούσῃ ἡ ἐξορίστος Μοῦσα, ἢ μήπως εἰς μάτην θὰ ὑπάγουν τόσα ξεφώνητά καὶ τόσα σκηνικά καὶ τόσα χειροκροτήματα;... Τὸν ποιητὴν διεδέχθη ὁ μουσικός. Ὁ κ. Σπινέλλης παρέταξε τὸν χορὸν τοῦ Ὁμίλου τῶν Φιλομουσῶν καὶ ὁ «Ἦγνος εἰς τὸ θέατρον Πειραιῶς» ἤρχισε. Καὶ αὐτὸν τὸν ἔγραψεν ὁ κ. Στρατήγης. Εἶνε ποιητικὸν πλῆρες ἐγνώσμοῦ πατριωτικοῦ — τοῦ μόνου ἴσως, ὁ ὁποῖος ἠμπορεῖ νὰ συγχωρηθῇ εἰς ἓνα ποιητὴν.

Κατόπι ἡ μουσικὴ ἐπαιξεν ἓνα-δύο κομμάτια καὶ ὁ κόσμος ἤρχισε νὰ φύγῃ. Ἡ τελετὴ ἔληξεν. ἠμποροῦσε νὰ εἶνε καὶ καλλιτέρα, δὲν λέγω. Ἄλλὰ τὸ θέατρον, τὸ ὁποῖον εἶνε πολὺ καλόν, δὲν ἔγινε διὰ τελετᾶς, ἀλλὰ διὰ παραστάσεως. Αὐτὰς περιμένοντες ἀξίως τοῦ ζήλου καὶ τῶν ἐλπίδων τοῦ Πειραιῶς,

στὸ Ναὸ αὐτὸ τῆς Τέχνης,
ποῦ ἡ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἄλλο!

Ο ΨΩΜΑΣ

— Ἐσκώτωσαν τὸν ψωμᾶ.
Εἰς τὴν παρελθούσαν γειτονίαν τοῦ Βατραχονησίου, ἐκεῖ γύρω ἀπὸ τὴν μικρὰν γέφυραν, ἡ εἰδήσις διαδίδεται βραδέως ἀπὸ τὸ πρῶν, ἐνῶ ἡ βροχὴ ραγδαία καταπίπτει μελαγχολικῶς πλαταχούσα, σκάπτουσα, ρυτιδοῦσα τοὺς δρόμους καὶ ὁ Πισσοῦς κυλίσαι λασπῶδη ἔμβρια ὕδατα μετὰ βροῆς. Ἡ εἰδήσις πίπτει ἀπὸτομος, λακωνικὴ καὶ φρικώδης:

— Ἐσκώτωσαν τὸν ψωμᾶ... τὰ μεσάνυχτα, ἀπάνω στὴ σκάφη τοῦ ποῦ ζυμῶνε...
— Κάποιος λέει φίλος τοῦ... ἄθελα τοῦρριξε μὴ κουμπουρί... ἀστεϊεύτανε... καὶ τὸν ἄφηκε στὸν τόπο.

Τρυφερὰ ἐπιφωνήσεις τρόμου καὶ οἴκτου φέρονται εἰς τὰ χεῖλη τῶν γυναικῶν.
— Καλὴ ὁ Σταυρὸς... ἐκεῖνο τὸ ξανθὸ παιδί, ξένο ἦταν... δὲ θάταν ἀκόμη εἴκοσι χρονῶ τὸ κακόμοιρο... καὶ νὰ πάη ἔτσι ἀδίκᾳ... Τί τοῦ ἦταν γραμμένο!

Τὸν ἐγνωρίσαν ἰδίως τὰ κοριτσάκια καὶ τὰ μικρὰ παιδιὰ τῆς γειτονίας, τὰ ὅποια ἐπήγαγον συγγὰ εἰς τὸν φοβρὸν. Καὶ τὸν ἀνεπὸλου ὄλοι ὅταν ἐγύριζε κἀθε τόσῃ τὰ σοκάκια τοῦ Βατραχονησίου καὶ τὸ ζυμῆλι του, φορτωμένος ψωμᾶ, καὶ γῆς ἀκόμα, γῆς, ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν πόρτα τῶν σπιτιῶν καὶ ἐβγάλε σθεναρὰν φωνήν — ὁ ψωμᾶς!

Καὶ ἐνῶ ἔξω ἡ βροχὴ θορυβεῖ ὀρμητικῶς, βγαίνουσιν εἰς τὰ παράθυρα, διὰ νὰ κυττάξουν πρὸς τὸν φοβρὸν, νομίζουσι ὅτι ἡ εἰδήσις εἶνε νωπὴ ἀκόμη καὶ θὰ εἴδωσαν συγγέντρωσαν μετὰ δυβρέλλας ἔξω τῆς θύρας. Ἄλλ' ὁ φοβρὸς φαίνεται ὡς νὰ ἔχη τὴν καθημερινὴν του ἐργασίαν, ὡς νὰ μὴ ἐγκλιεῖ καμμίαν συμφορὰν, ἐνῶ ἡ βροχὴ τὸν μαστίζει, καὶ εἰς τὸ μαῦρον χάος τοῦ πλατέως παραθύρου του διακρίνονται ἔμπροσθεν αἱ χονδρὰ ρανίδες τῆς βροχῆς καταπίπτουσαι, καὶ ὁ κίτρινος τοίχος τοῦ καὶ τὰ παραθυροφύλλα, βρεχόμενα βέρονται βαθυτέρον. Πρὸ τῆς θύρας τοῦ μόνου παιδιὰ τῆς γειτονίας πλησιάζουσι, στωικῶς ὑπομένοντα τὴν βροχὴν διὰ νὰ παρατηρήσωμεν μέσῃ, συγγὰ δικώμενα ἀπὸ ἓνα ἀστυφύλακα, ὁ ὁποῖος προσάλλει εἰς τὴν θύραν μετὰ τὴν κανὴν του σολῆν, προσδίδει κἄτι τι τὸ ἐπίσημον εἰς τὸν φοβρὸν, καὶ ποῦ καὶ ποῦ καμμίαν γειτόνισσα κουκουλωμένη εἰσέρχεται βιαστικῶς.

Μέσα εἰς τὸν φοβρὸν σιγῇ ἐπικρατεῖ, ψυχρότης ἀπερίγραπτος. Ἀμέσως εἰσερχόμενος εὐρίσκεισιν ἀντιμέτωπος πρὸς τὸ λευκὸν φέρετρον ἐκτεινόμενον πρὸς τὸ βῆλος ἐπὶ δύο κλινοπόδων καὶ ἀπὸ τὴν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ἀνασηκωμένην κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, βλέπει μόνον τὴν ξανθὴν σγουρὴν κόμην του, χωρὶς νὰ διακρίνῃ τὸ πρόσωπον. Πέντε ἢ ἕξ γυναικῆς εἰς ἡμικύκλιον καθήμεναι πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπάνω εἰς προγεφύρους κάσσεσιν καὶ στανίδες συντροφεοῦν τὸ λείψανον. Οἱ ἄνδρες ἕως δέκα, ἡπειρωτὰ ψωμάδες οἱ πλείστοι, μετὰ τὴν αὐτὴν κατατομήν, — πλατὺ μέτωπον, κεφαλήν ὀγκώδη πρὸς τὰ ἄνω καὶ πεπισμένην, — ἔχουν εἰσθῆσαι εἰς τὸ μεταξὺ τῆς πάγκας καὶ τοῦ κλιβάνου διχστήμα, μὴ βλέποντες ἀπ' ἐκεῖ εἰμὴ τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, ἔχουν δὲ μορφὰς ψυχροτάτας, συγγὰ βεβιασμένα μειδίαματᾶ, λίγα λόγια. Κυρῶν παιδίον, μετὰ μάτια κατακόκκινα, ἡμικλειστά καὶ διαρκῶς θαρῶντα,

καθῆται πρὸ τοῦ συρταριοῦ ἐπιφορτισμένον τὴν πόλησιν. Ἡ πάγκᾳ φορτωμένη εἰς τὴν μίαν ἄκρην ὄλην τὴν νυκτερινὴν φορμὴν ἀπόλητον, ἀπλώνεται κατὰ τὸ ἡμισυ γυμνῆ, μελαψῆ καὶ ὑπολίπαρος, καὶ εἰς τὴν κίωχην τῆς ἀκουμῆ τὴν μέσην τοῦ ὁ ἀστυφύλακῆ, μηχανικῶς πιέζων εἰς τὰ δάκτυλα τὰ λευκὰ τοῦ χειρῶντα. Ὅλα ψυχρὰ, ἀπαθῆ. Σθυσμένος καὶ κρύος ὁ φοβρὸς, μαῦρος καὶ χαλῶδης. Μετὰ τὴν ἀσβόλην καταμέλανη καὶ στυλπνὴν εἰς τὰς δοκοὺς τῆς ὀροφῆς, ὑποκίτρινον εἰς τοὺς τοίχους, δὲν ἔχει κἄν ὄψιν νεκρικοῦ δωματίου.

Φῶς νεκρικὸν δὲν ἀλλετᾷ πουθενά, καὶ μόνον κἀτωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ εἰς τὸ ἔδαφος καίει ἀφανῆ λαμπρὰ κίτρινη, σφηνωμένη εἰς τὸ σπασμένον στόμιον μαύρης σιάλης, τὴν ὁποίαν ρυπαίνει ρέων εἰς σωρὸν ὁ τριχόμενος κηρὸς. Λυγρὸς δὲν ἀκούεται, καὶ φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ὁποῖος ἔκλεισε τὰ μάτια εἰς τὰ ξένα, ἀδάκρυτος.

Οἱ ἄνδρες ἀδικροῦν. Μόνον αἱ γυναῖκες, γειτόνισσαι, καθήμεναι κολλητὰ, σκεπασμέναι μερικῶς μετὰ σάβη, κρυώνουσαι μετὰ χεῖρια σταχυρωμένα, προσπαθοῦν νὰ κλαύσωσιν αὐτὰ διὰ τὸν νεκρὸν, νὰ ἀνακληρώσωσιν τὴν εἰς τὰ ξένα ἀποῦσαν μητέρα, ἐκ καθήκοντος, καὶ νὰ δώσωσιν ζωγραφικὰ θλίψεις, μορφαζουσαι πάντοτε θλιβερώς, στεναχούσαι καὶ κἄπως μαιρολογούσαι.

— Καθόμοιρε Σταυρὸ... λέγει μία. Ἐχτὲς μοῦφερε τὸ ψωμᾶ ἐκεῖδᾳ στὴν πόρτα, καὶ τοῦτεπα, πετάξου Σταυρὸ μου σὲ περικαλῶ νὰ φωνάξῃς τὸν ὄγυτᾳ μου ἐκεῖδᾳ στὸν κερῶν...
Αἱ ἄλλαι κουνοῦν τὸ κεφάλι, ζαρώνουσιν τὰ χεῖλη.
— Κακόμοιρο... ἄλλοι στὴν ἄμοιρη τὴ μάνα του στὰ ξένα, ἐκεῖ ποῦ εἶνε...
— Ἄχ! συφορά πέσ... Τὰ ξέν' αὐτὰ ἔχουε... Καλὴ τί ἔχτρα, τί ἔχτρα νὰ εἶχανε;
— Οἱ δύο τοὺς τὸ ξέρουσε καὶ ὁ Θεὸς μόν' ὁ Θεὸς...
Καὶ κυττάζουσιν ἀδικώπως τὸν νεκρὸν, περιεργάζονται τὸ φέρετρον.
— Καλὴ δὲν τοῦ πήρανε μέτρο στὸ φάρδος...
— Στὸ φάρδος;
— Πέρνουμε καὶ στὸ φάρδος... Μπα; πῶς! Θυμᾶμαι γῶ τοῦ ξαδερφοῦ μου τοῦ πήρανε καὶ στὸ φάρδος...
Ἄλλη γειτόνισσα κουκουλωμένη εἰσέρχεται βιασίως, μετὰ μορφὴν κατακλινην νεροστάζουσαν, καὶ μετὰ τὸ μαῦρον κλίμαμα τῆς ἐστιγμένην ὑπὸ σταγόνων βροχῆς. Καὶ ὡσεὶ ἀναπλάττουσα, πρὶν εἰλθῆ, τὸν νεκρὸν, ἄφινε μόλις ἐπρόβαλεν εἰς τὴν θύραν, ὑπέκωπον ψιθύρισμα μετὰ στεναγμοῦ μόλις ἀκούσιμον — ἄχ... κακόμοιρο... Καὶ ἐπειδὴ αἱ ὀλίγαι θέσεις ἦσαν πικασμένα, παραχωρεῖ ἄλλη τὴν ἰδικὴν τῆς καὶ σηκόνεται νὰ φύγῃ — γὰρ νὰ κυττάξῃ κομμάτι τί γίνεται καὶ στὸ σπῆτι... Ἀχτένιστον κοριτσάκι καταφθάνει ἀσθμακίον καὶ λέγει εἰς μίαν·
— Μητέρα εἰπ' ὁ πατέρας κᾶρθης σπῆτι...
— Καὶ ν' ἀφήσω τὸ λείψανον; Δὲ μπορῶ παιδί μου, πέσ του, ἄς φάη ἄνθρωπος ἐγὼ δὲν ἔχ' ὄρεξι... Ἄντε σπῆτι.
Καὶ ἡ ὀμιλία ἀρχίζει, διαρκεῖ ὀλίγον καὶ διαλείπει, σδύνεται πάλιν πενθίμως. Αἱ γυναῖκες μέλουν βουδαὶ μετὰ τὴν κεφαλὴν περιλυτῶς κεκλιμένην, καὶ τὰ μάτια καρφωμένα

εἰς τὸ φέρετρον. Καὶ εἰς τὰς στιγμὰς αὐτὰς τῆς πενθίμου σιωπῆς, θορυβεῖ μόνον ἔξω τῆς θύρας, ἓνα πόδι ἔξω ἀπὸ τὸ κατώφλι, ὀρμητικὸς ρυαξὶ κυλίων πηλὸν κίτρινον, καὶ τὸ πένθιμον σταλάγμα τῆς βροχῆς, καὶ ἀκούεται ἐκεῖ κἀτω ὑπὸ τὴν γέφυραν ἡ βοή τοῦ χειμάρρου τοῦ Πισσοῦ...
Ἀποτόμως ἐπαναληφθεῖσης τῆς ὀμιλίας, γεννᾶται μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν συζήτησις περὶ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀκουστοῦ φονεῦς. Ἡ καταδίκη του ποικίλλει εἰς τὰς γνώμας τῶν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μὲν ὁμοῦ μὲχρι τῶν δέκα ἐτῶν.
— Ἀμ' τ' εἶνε, καυμένη, φωνάζει γυνὴ πλάκαροσκαρος. Ἐνα ζωντανὸ νὰ γαθῆ καὶ πάλ' ἡ καρδιά σου καίγεται, ἄμ' ὁ ἄνθρωπος;...
— Καλὴ τί λέεσ, τί λέεσ... εἶπον αἱ ἄλλαι ὄλοι μαζῶ.
— Καλὴ δὲ μοῦ λέτε, εἶπεν ἀποτόμως προτεινούσα τὸ πηγούνιον πρὸς τοὺς ἄνδρας μία ἄλλη, καὶ ἂν πάη καὶ δέκα καὶ εἴκοσι χρόνια ὁ φονεὺς... θὰ σηκωθῆ ὁ Σταυρὸς;
Οἱ ἄνδρες ἐπεδοκίμασαν, αἱ γυναῖκες ἀνεστέναξαν. Καὶ τὸ παιδίον μετὰ τὰ διαρκῶς κλαίοντα μάτια, ροσοῦν τώρα ἰσχνὸν τοιγάρων, προσέθεσε.
— Πᾶει ἐκεῖνος πέντε χρόνια μέσα... ὕστερα βγαίνει... Ἀμ' ἔτοστος — καὶ ἔδειξε διὰ τῆς σιαγόνας τὸν νεκρὸν — ποτε θὰ βγῆ;...
Καὶ ὁ Σταυρὸς ἦτο ἐξηπλωμένος εἰς τὸ στενὸν φέρετρον, εἰς τὸ ἀμυδρόλον φῶς, πρὸς τὸ βῆλος. Ἀπὸ τοῦ μετώπου του ἀρρομένη ἡ σκία τὸν ἐσαδάνονε ἕως τοὺς πόδας. Μόνον εἰς τὴν ἐλάξανθον σγουρὴν του κόμην, προσέπιπεν ὄλον τὸ λευκὸν εῶς τῆς θύρας. Εἰς τὸ πρόσωπον ἡ ἀριστερὰ γνάθος ἦτο φρικτῶς ἐξοισθημένη, τὰ δὲ χεῖρια του καθῶς ἦσαν εἰς ὄγκον δεμένα καὶ ὑψωμένα ἐπὶ τοῦ στήθους χονδρὰ καὶ τυλιχθῆ, εἰδείκνον τὸν εἶδος γῆθης ἐργάτην, τὸν ψωμᾶν, διατηροῦντα ἀπεξηραμένην ζύμην ἐπάνω των, ἡ ὁποία ἔμεινε ἀρ' ὅτου εἶχε δώσει τὰς τελευταίας πυγμὰς ἐντὸς τῆς σκάφης τοῦ ζυμώματος.

Ἡ κινουρήτης φορεσὶα τοῦ, ἀσυνήθης εἰς τὸ σῶμά του, τὸ περιβεβλημένον αἰωνίως τὴν πενιχρὰν περιβολὴν τῆς ἐργασίας, διατῆρει ζωηρὰν πτυχὴν κατὰ μήκος τοῦ πανταλοῦσ καὶ τῶν μακρινῶν τῆς.
— Ἄχ... γ, κακομοῖρη Σταυρὸ... Τὸ θυμᾶμαι καθε μεσάνυχτα ποῦ ζυμῶνανε καὶ ἔκλαιεν ὁ φοβρὸς... τί τραγοῦδι ἔκανε... Κι' ὄλο τῆς πατρίδας του τραγοῦδι... Σὰ νὰ ἀιστανότανε πῶς δὲ ἔθελε τὴν ξαναἰδῆ...
— Ἄ νά! ὁ Σπύρος, ἐφώνησαν οἱ ἄνδρες. Τὸν ἐβγάλανε!

Καὶ εἰσέρχεται ὁ συνέταρος τοῦ σκοτωμένου καὶ κυρίως καταστηματαρχῆς, ὁ Σπύρος, ὑπόκυρος ἕνεκα τῆς βροχῆς, βρεγμένος. Μόλις εἶχεν ἀπολυθῆ τοῦ κρατητηρίου, ὅπου ἐκρατεῖτο ἀπὸ τῆς στιγμῆς τοῦ φόνου.
— Ζωῆ σι λόγ' ε, Σπύρο...
Τοῦ εἶπον ὄλοι οἱ συμπατριῶται καὶ συντεχνίται του, προσφωνήσεις δὲ συμπαιθείας τὸν περιεβλόνον πανταχῶθεν, ἐνῶ ἐφάνετο ὡς νὰ εἶχεν ἀγρυπνήσει ἐντὸς τοῦ κρατητηρίου, ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς κατερῶθους. Τὸν ἐπινεν ἡ λύπη ἐκ τοῦ δυστυχῆματος, τὸ ὅποιον εἶχε λάθει χώραν μέσα εἰς τὸ μαγαζὶ του, βραχὲν μετὰ τὸ αἶμα τοῦ συντρόφου του, γρουσουζικὰ μεγάλῃ καὶ ἀνοσοδία, καὶ ἔτρεγεν ἔδῳ καὶ ἐκεῖ σιωπηλῶς μετὰ τὸ μαῦρον ἀγκαθωτῶν του γένειον, φουστὸν ἠχηρῶς διὰ τῶν

εἰς τὸ φέρετρον. Καὶ εἰς τὰς στιγμὰς αὐτὰς τῆς πενθίμου σιωπῆς, θορυβεῖ μόνον ἔξω τῆς θύρας, ἓνα πόδι

ρωθώνων, έρριπτε δὲ καὶ βλέμμα περιπα-
θείας εἰς τὸ φέρετρον. Ὑστερον ἐπανεργό-
μενος ἀπὸ ἐν ἐσωτερικῶν διαμέρισμα εἶπε
πρὸς τὸ κηρόβηλον ἐκεῖνο παιδίον τὸ ὅποιον
εἶχεν ἐγερθεῖ παραχωροῦν εἰς αὐτὸν τὴν θέ-
σιν του.

— Ρε κείνα τὰ σκ' τιά του δὲν τὰ πήραν'
ἀπὸ καὶ μέσ' ἀνομά; Τί καθώνται;

Καὶ ἔριψε βλέμμα πρὸς τὰ ψωμιὰ τὰ
ἄρθρα εἰς τὴν προθήκην σωρισμένα ἀπώ-
λητα . . .

— Ὁ ἄμοιρος κι' αὐτός . . . Εἶπον αἱ
γυναῖκες κουνουσαι τὸ κεφάλι, καὶ θλιβερόν
βλέμμα προσηλοῦσαι ἐπὶ τοῦ ψωμοῦ.

— Ὅρα εἶνε . . . Σὲ λίγο θάρρη ἡ νε-
κροφόρα . . . Που θάρρουμε τὸν παππά;

— Καλὴ νά, εἶπε μιά γυναῖκα, ἄς πετα-
χτῆ μιά στιγμὴ τὸ παιδί νὰ χτυπήσῃ δυὸ φο-
ρὲς τὴν καμπάνα κι' ἔρτασ' ὁ παππᾶς.

Τὸ παιδί ἐβγήκεν ἔξω.

Ἡ καμπάνα τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος ἤχησε
μετ' ὀλίγον μέσω τῆς βοῆς τῆς βροχῆς διὰ
δύο θρηνοῶν κτύπων. Μετὰ ἐν τέταρτον
τῆς ὥρας, αἱ γυναῖκες τῆς γειτονίας ἔτρεχον
εἰς τὴν ἀλόφορταν, προσφυλαττόμεναι ἀπὸ
τὴν βροχὴν, διὰ νὰ ἰδοῦν τὴν πενηχρὴν κη-
δεῖαν, ἡ ὅποια ἐβγαίνει παράδοξος ἀπὸ ἓνα
μαγαζί, ἀπὸ ἓνα φούρνον, κηδεῖα σκοτωμένου
καὶ ἀνέβηκε βιαστικῶς ὑπὸ τὴν ραγδαίαν βρο-
χὴν πρὸς τὸν Ἁγιον Σπυρίδωνα.

Τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην μιά γειτόνισσα προέ-
πεμπεν ἔξω τῆς θύρας τὸ κοριτσάκι τῆς
κρατοῦν εἰς τὰ δυὸ χεῖρα ταῦτα, καὶ τοῦ
ἐρώναζεν, ἐνῶ ἐκεῖνο ἐστέκετο περιμένον νὰ
κρυθῆ ἡ συνοδεία.

— Καλὴ τ' ἀκουσε; Στὸν ἄλλο φούρνο
νὰ τὸ πᾶς τὸ φαγι . . .

Z. A. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ο ΧΡΥΣΟΚΑΡΑΒΟΣ

Διήγημα Ἐδγάρδου Πόου.—Μετάφρ. Ε. Α. Ροῖδου.

Πρὸ τινων ἐτῶν
εἶχα φιλιωθῆ στε-
νῶς με τὸν κ. Γου-
λιέλμον Λεγρᾶν,
ἀπόγονον ἀρχαίας
οικογενείας διαμκρ-
τυρισμένων, πρῶην
πλούσιον, ἀλλ' ἤδη
περιελθόντα εἰς τὴν
ἐσχάτην ἐνδείαν ἐκ
μακρᾶς σειρᾶς ἀτυ-
χημάτων. Πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς δυστυχίας
του εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Νέαν Αὐρη-
λίαν καὶ διέτριβεν εἰς τὴν μικρὰν νῆσον
Σουλθῶν. Πλησίον τῆς Καρλεστόνης τῆς
Νοτίου Καρολίνας.

Τὸ νησίδιον τοῦτο, τὸ ἔχον ἔκτασιν
τριῶν μόνον μιλίων μήκους καὶ ἐνὸς τε-
τάρτου πλάτους, εἶναι ἀληθῶς περιεργόν,
συγκείμενον ἀποκλειστικῶς ἐκ θαλασσίας
ἄμμου καὶ χωρίζομενον ἀπὸ τὴν ξηρὴν δι-
ἀράτου περθμίσκου, βέοντος ἢ μάλλον
σταζόντος διὰ πυκνοῦ καλαμώνος, ὅπου

συνεδριάζουσι διαρκῶς πυκνὰ σμήνη ὑδρο-
βίων ὀρνίθων. Ἡ βλαστησις εἶναι, ὡς
δυνατὰ τις νὰ εἰκάσῃ, πενηχρὰ καὶ ἀτρο-
φικῆ. Δένδρα ἄξια τοῦ ὀνόματος δὲν ὑπάρ-
χουσιν ἐκεῖ, πλην τινων χαμαιζήλων φρι-
νίκων περὶ τὰς κλιθεῖς, ὅπου καταφεύ-
γουσι τὸ θέρος οἱ ἐνυκλούμενοι ὑπὸ τοῦ
κονιορτοῦ καὶ τῶν πυρετῶν κάκτοις τῆς
γειτονος Καρλεστόνης. Τὸ μόνον εἰς τὸ
ἀμυῶδες ἔδαφος εὐδοκίμων φυτὸν εἶναι ἡ
μυρσίνη, ἡ ἀνεργισμένη εἰς ὕψος δεκαπέντε
ἢ καὶ εἰκοσι ποδῶν καὶ σχηματίζουσα παλ-
λαχοῦ εὐωδέστατα καὶ σχεδὸν ἀδιάβητα
ἄλγη.

Ὁ Λεγρᾶν εἶχεν οἰκοδομήσει ὁ ἴδιος εἰς
τὸ βάθος τοιούτου ἄλλους τὴν κλιθεῖν
ὅπου διέτριβεν, ὅταν ἔτυχε νὰ τὸν γνω-
ρίσω. Ἡ γνωριμία αὕτη δὲν ἐβράδυνε νὰ
μεταβληθῆ εἰς φιλίαν, τῆς ὅποιος ἦτο ἄξιος
ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίαν ὁ ἐρημίτης. Ἡ ἀνα-
τροπὴ αὐτοῦ ἦτο τελεία καὶ ἡ ἔξυτης τοῦ
πνεύματός του ἐκ τῶν σπανίων ἐφάνετο

ὅμως πάσγων ἐκ μισανθρωπίας καὶ ὑποκει-
μενος εἰς ἀποτόμους μεταπτώσεις ἀπὸ τοῦ
ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὴν ἀποθάρβυναν καὶ τὴν
μελαγχολίαν. Ἄν καὶ εἶχε πολλὰ βιβλία
δὲν ἐφαινότο ἀγαπᾶν τὴν ἀνάγνωσιν, ἀλλ'
ἐπροτίμα τὸ κυνήγιον, τὴν ἀλείαν καὶ τὰς
μακρὰς παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης ἢ
μεταξὺ τῶν μύρτων περιπλανήσεις πρὸς
ἄγρην σπανίων ἐντόμων καὶ κογχυλίων,
κατορθώσας διὰ τοῦ χρόνου νὰ σχηματίσῃ
συλλογὴν ἄξιαν φυσιογραφικοῦ μουσείου.
Ἀχώριστος κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας
συνόδός του ἦτο γέρον Μαῦρος καλούμενος
Δίας, πρῶην δούλος τῆς οικογενείας του,

ὅστις καίτοι ἀπελευ-
θερωθεὶς δὲν ἔσπερζε
κατ' οὐδέναν τρόπον
νὰ χωρισθῆ ἀπ' αὐ-
τοῦ ἰσχυρίζομενος ὅτι,
ἀφοῦ ἦτο ἤδη ἐλευθε-
ρος, εἶχε καὶ τὸ δι-
καιώμα ν' ἀκολουθῆ
κατὰ βῆμα τὸν μι-
κρὸν του ἀφύτην
Μπίλιον (Massa

Will), ὡς ἐπέμενε νὰ τὸν ὀνομάζῃ καὶ ἀφοῦ
ἐμεγάλωσε. Πιστεύω μάλιστα ὅτι οἱ συγ-
γενεῖς τοῦ φίλου μου, τοὺς ὁποίους ἀνησῶ-
χον αἱ ἰδιοτροπικαὶ ἢ, ὡς τὰς ὀνομαζῶν,
αἱ τρέλλαι του, ἐνεθάρρυναν τὴν ἐπιμονὴν
τοῦ πιστοῦ ὑπηρετοῦ, φρονούντες ὅτι ἡ
τοιαύτη διηγετικὴ ἐπιτήρησις δὲν ἦτο ὄλος
περιττὴ.

Τὸ κλίμα τῆς νήσου Σουλθῶν εἶναι
συνήθως ἠπιώτατον καὶ ἡ ἀνάγκη θερμο-
στρας ἐξαίρετικῆ. Κατὰ τὴν φθινοπωρινὴν
ἐν τούτοις ἔσπερχν τοῦ ἔτους 184 . . .
καθ' ἣν μετέβην ἐκ Καρλεστόνης νὰ ἐπι-
σκεφθῶ τὸν φίλον μου, ὁ καιρὸς ἦτο ἐκτά-
κτως ψυχρὸς. Κρούσας κατὰ τὸ σῆμα
καὶ μὴ λαβὼν ἀπάντησιν κάμμιαν, ὑπῆγα
νὰ ζητήσω τὸ κλειδίον ἐκεῖ ὅπου ἐγνωρίζα
ὅτι τὸ ἐκρυπτεν ὁ οἰκοδεσπότης κατὰ τὴν
ἀπουσίαν του, ἤνοιξα τὴν θύραν καὶ εἰσῆλ-
θα εἰς τὴν κλιθεῖν. Ἡ ἀγαλλίασίς μου
ὑπῆρξε μεγάλη ὅταν ἐθαμβώθην ὑπὸ τῆς
λάμπσεως σπινθηρίζουσης πυρᾶς. Ἐσπευσα
ν' ἀποθέσω τὸ ἐπανωφόρι μου, ἔσυρα ἔδραν
πλησίον τῆς ἐστίας καὶ ἀνεπαύθην ἐπ' αὐ-
τῆς περιμένων τοῦ φίλου μου τὴν ἐπι-
στροφήν.

Ὅπως ἐφθασε μετὰ τοῦ μαῦρου τοῦ ὀλί-
γην ὥραν ἀφοῦ ἐνύκτωσε καὶ μετ' ὑπέδεχθη
μετὰ πολλῆς φιλοφροσύνης, ὁ δὲ Δίας διὰ
μειδιᾶματος ἀποκαλύψαντος ὅσους τοῦ ἀπέ-
μεναν ὀδόντας καὶ ἀμέσου φροντίδος πρὸς
παρασκευὴν καλοῦ δείπνου. Ὁ Λεγρᾶν
ἦτο τὴν ἔσπερχν ἐκεῖνην κατενθουσιασμέ-
νος ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως διθύρου κογχυλίας
ἀγνωστοῦ εἶδους καὶ ἐτι μάλλον ἐκ τῆς
ἄγρας κηράβου ἐξαίρετικῶς κάλλους, τὸν
ὅποιον ἐπεφυλάσσετο νὰ με δειξῇ αὐρίον
τὸ πρῶν.

— Καὶ διατί ὄχι ἀπόψε; ἠρώτησα αὐτὸν
τρίβων τὰς χεῖράς μου πρὸ τοῦ πυρός.

— Διότι δὲν ἤξευρα ὅτι θὰ ἔλθῃς καὶ
ἐκκαμὰ τὴν ἀνοησίαν νὰ θανείσω τὸν κά-
ραβον εἰς τὸν ὑπολογιστὸν τῆς φρουρᾶς, ὁ
ὅποιος με τὸν ἐζήτησε διὰ νὰ τὸν ζωγρα-
φίσῃ. Μείνε νὰ κοιμηθῆς ἐδῶ καὶ στέλλω
τὸν Δία νὰ τὸν πάρῃ αὐρίον ἄμα ὁ ἥλιος
ἀνατείλῃ. Εἶναι ἐκτάκτως ὠραῖος, λάμπει
ὡς καθρὸς χρυσός.

— Ποῖος; ὁ ἥλιος;

— Ὅχι, ὁ κηράβος. Μεγάλος ὡς με-
γάλο καρδί, μετ' ὄμο μαῦρα στίγματα εἰς
μῖαν ἄκρην τῆς ῥάχης καὶ ἓνα τρίτον με-
γαλειότερον εἰς τὴν ἄλλην. Τὸ χροῶμά του
εἶναι, καθὼς σὲ εἶπα, ὡς καθαρωτάτου
χρυσοῦ . . .

— Τὸ μαρμῶνι, διέκοψεν ὁ Δίας, δὲν εἶναι
χρυσωμένον, εἶναι χρυσὸν ἀπ' ἔξω καὶ ἀπὸ
μέσα. Δὲν ἔχει μόνον τὸ χροῶμα, ἀλλὰ καὶ
τὸ βάρος τοῦ χρυσοῦ. Ἀδύνατον θὰ ἦτο
νὰ εἶναι τὸσον βαρὺ, ἂν δὲν ἦτο μονοκόμ-
ματον χρυσάφι.

— Ὅπως θέλῃς, Δία, ἀπήντησεν ἀπο-
τόμως ὁ Λεγρᾶν μετὰ τινος δυσαναλόγου
πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος
ζωηρότητος. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι λόγος
ν' ἀρίσῃς τὸ ψηφὸν νὰ καῖ. Τὸ χροῶμα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ἐμμανουὴλ Ροῖδης, σκιαγραφία μετ' εἰκόνας.
- Τὸ Ὀκταήμερον, ὑπὸ Γ. Ε.
- Ὁ Φωμᾶς, ὑπὸ Ζ. Α. Παπαντωνίου.
- Ὁ Χρυσοκαράβος, διήγημα Ἐδγάρδου Πόου (μετ' εἰκόνας), μετάφρασις Ἐμμανουὴλ Ροῖδου.
- Ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησίαι τῆς πόλεως Κόβηνου, ὑπὸ Μιχ. Ἰακ. Μαριόπολι.
- Βιβλιογραφία, ὑπὸ Μ.
- Ἐπιστημονικὰ ἀνάλεκτα ὑπὸ Ρ.
- Χρονικά.
- Ἀνοικτὰ Γράμματα.
- Ζητήματα καὶ Ἐρωτήσεις.
- Ἡ Ἀλληλογραφία μας.

Εἰς τὸ προδεχῆς: Ἐθνικαὶ ὕθρες, ὑπὸ
Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου.— Διπλῆ Ψυχῆ, ποι-
ήμα ὑπὸ Κωστή Παλαμά.— Ἐρνέστος Κούρ-
τιος, ὑπὸ Γεωργίου Σωτηριάδου, κτλ.

Αἱ ἐπιστολαὶ καὶ ἐν γένει πᾶν τὸ ἀφο-
ρῶν τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἐστίαν»:
Πρὸς τὸν κύριον Γ. ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΝ, διευ-
θυντὴν τῆς «Εἰκονογραφημένης Ἐστίας»
Ἀθήνας.

τοῦ ἐντόμου, ἐπρόσθεσε στρεφόμενος πρὸς
ἐμέ, εἶναι τῶ ὄντι τὸσον λαμπρόν, ὥστε
δικαιολογεῖ τὴν πλάνην τοῦ ἀράπη. Ἄδυ-
νατον εἶναι νὰ φαντασθῆς τοιαύτην με-
ταλλικὴν στιλπνότητα. Θὰ τὴν θαυμάσῃς
αὐρίον. Τὸ μόνον ὅπου ἡμπερῶ τῶρα νὰ
κάμω εἶναι νὰ σὲ δώσω ἰδεᾶν τινὰ τοῦ
σχήματος τοῦ κηράβου.

Ταῦτα λέγων ἐκάθισε παρὰ μικρὰν τρά-
πεζαν ἐπὶ τῆς ὅποιος ὑπῆρχεν κονδύλιον
καὶ μελανοδοχεῖον, ὄχι ὅμως καὶ χαρτίον.
Ἐζήτησε εἰς τὸ συρτάρι τῆς τραπέζης,
ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖ κατώρθωσε νὰ εὑρῃ.

— Δὲν περᾶζει, εἶπε, τοῦτο θ' ἀρκεῖσει.

Ταῦτα λέγων ἔλαβεν ἀπὸ τὸ θυλάκιόν
του πρᾶγμα τι τὸ ὅποιον μ' ἐφάνη νὰ ἦναι
τεμάχιον προβείου δέρματος ἢ περγαμηνῆς,
πλάκιον καὶ ῥυπαρώτατον, ἐπὶ τοῦ ὅποιου
ἐσχεδιάσεν εἰκόνα τινὰ διὰ μελάνης. Ἐγὼ
ἔμενα πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν πλη-
σίον τοῦ πυρός, διότι ἐξηκολούθουν νὰ κρυ-
ῶνω. Ὅταν τὸ σχέδιον ἐτελείωσε μου τὸ
ἔτεινε χωρὶς νὰ σηκωθῆ. Ἀλλὰ μάλιστα τὸ
εἶχα λάθει καὶ πρὶν προσθᾶσω νὰ τὸ ἴδω,
ἀντήχησεν ἡχηρὸν γαύγισμα καὶ ὤρμησεν
ἐπάνω μου ὁ τρισμέγιστος σκύλος τοῦ Λε-
γρᾶν Βόλφ, γλίστρων τὸ πρόσωπον καὶ τὰς
χεῖράς μου, διότι εἴμεθα καλοὶ φίλοι. Ὅταν
ἐτελείωσαν αἱ φιλοφρονήσεις του, ἐκύτταξα
τὸ σχέδιον τοῦ Λεγρᾶν, τὸ ὅποιον μ' ἐ-
πρόξενε μὲγαλὴν ἀληθῶς ἐκπλήξιν.

— Τοῦτο, εἶπα, ἐξηκολούθων νὰ τὸ
παρητηρῶ μετὰ προσοχῆς, εἶναι πράγματι
ἀλλόκοτον εἶδος κηράβου, τὸ ὅποιον πρῶ-

τεβλεῖω. Πολὺ περισσότερον παρὰ μὲ κά-
ραβον ὁμοιάζει με κεφαλὴν νεκροῦ. Τολμῶ
μάλιστα νὰ εἶπω ὅτι ἡ ὁμοιότης του μετ'
κραινίων εἶναι τελεία.

— Μὲ κραινίον! ἐπανελάθεν ἀπορῶν ὁ
Λεγρᾶν. Τοῦτο ἴσως προέρχεται διότι αἱ
δύο στρωγυλικαὶ κηλίδες δύνανται νὰ ὑπο-
τεθῶσιν ὡς τρίται τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ
ὑποκάτω αὐτῶν μακροτέρα ὡς στόμα,
ἔπειτα τὸ γενικὸν σχῆμα εἶναι ὁμοίως.

— Πιθανὸν νὰ ἠπατήθην ἐκ τούτων.
Πολὺ ὅμως φοβούμαι, φίλε Λεγρᾶν, ὅτι δὲν
εἶσαι καλὸς ζωγράφος. Θὰ περιμένω νὰ
ἴδω τὸ πρωτότυπον διὰ ν' ἀποαρνηθῶ.

— Ἄς ἦναι, ἀπήντησεν ὁ Λεγρᾶν κά-
πως προσβληθεῖς. Ἐνόμιζα ὅμως ὅτι ζω-
γραφίζω ἀρκετὰ καλᾶ. Ἡμῖν ἐκ τῶν καλ-
λιτέρων μαθητῶν καλοῦ διδασκαλοῦ.

— Τότε πρέπει, φίλε μου, νὰ ὑποθέσω
ὅτι ἠθέλησας ν' ἀστείευθῆς. Τὸ σχέδιόν σου
παριστάνει κραινίον ἀρκετὰ ἐπιτυχη-
μένον, διὰ νὰ μὴ εἶπω τέλειον, καθ' ὅσην

ἔχω γνώσιν τῆς ὀστεολογικῆς ἐπιστήμης.
Ἄν τῶ ὄντι τοῦ ὁμοιάξῃ ὁ κηράβος σου,
πρέπει τότε νὰ τὸν κατατάξῃς εἰς τὴν
συλλογὴν σου ὑπὸ τὸ ὄνομα «Κηράβος νε-
κροκέφαλος» ἢ ἄλλο τοιοῦτο. Ἀλλὰ ποῦ
εἶναι αἱ κεραταὶ του;

— Αἱ κεραταὶ του; ἀπήντησεν ὁ Λε-
γρᾶν ἐξαπτόμενος, αὐτὰ εἶναι βεβαίως
πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου. Τὰς εἰκόνας πι-
στῶς καὶ ἀκριβῶς.

— Ἐδέχεται νὰ τὰς ἐξεικόνισες, ἐγὼ
ὅμως δὲν τὰς βλέπω.

Ταῦτα λέγων ἔτεινα εἰς αὐτὸν τὸ χαρ-
τίον ἄνευ ἄλλης παρατηρήσεως φοβούμενος
μὴ θυμώσῃ περισσότερον. Ἡ ἐξκλις του
μὲ ἐφαινότο ὑπερβολικῆ καὶ ἀδικαιολόγη-
τος. Ἡ ἀλήθεια ἦτο ὅτι εἰς τὸ σχέδιόν σου
δὲν διακρίνοντο οὔτε κέρατα οὔτε κε-
ραταὶ καὶ ἀντὶ κηράβου παριστάνεν ἀκρι-
βῶς κεφαλὴν νεκροῦ.

Ὁ Λεγρᾶν ἔλαβε τὸ χαρτίον μετὰ προ-
φανοῦς δυσφορίας καὶ ἠτοιμάζετο νὰ τὸ
σπενδύσῃ εἰς τὸ πῦρ, ὅταν ἔβλεπε ἐπ' αὐ-
τοῦ τὸ βλέμμα ἐφάνη καταληφθεὶς ὑπὸ
ἀεξηγήτου συγκινήσεως καὶ ταρχῆς. Ἡ
ὄψις του ἐσκοκίνισε καὶ ἀμέσως ἔπειτα ἐ-
γίνετο ὡχρῶτερ κηρίου. Χωρὶς νὰ μετακι-
νηθῆ, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς νὰ

παρητηρῆ προσεκτικῶς τὸ χαρτίον. Ἐπειτα
ἐσηκώθη, ἔλαβεν ἀπὸ τὴν τράπεζαν ἓν κη-
ρίον, ὑπῆγε νὰ καθίσῃ ἐπὶ τινος εἰς τὴν
ἄλλην ἄκρην τοῦ θαλάμου κλωβίου καὶ
ἤρπασε νὰ ἐξετάξῃ ἐπιμονῶς καὶ ἀπὸ τὸ
ἄλλο μέρος τὸ χαρτίον χωρὶς νὰ προσθήσῃ
οὐδὲ λέξιν. Ἡ διαγωγὴ του μ' ἐπρόξενε
μεγάλην ἐκπλήξιν καὶ ἀμηχανίαν, οὐδε-
μίαν ὅμως ἐζήτησα ἐξηγήσιν αὐτῆς ἐκ φό-
βου μὴ αὐξήσῃ τὴν προφανῆ στενοχωρίαν
του. Ἐπὶ τέλους ἔλαβεν ἐκ τοῦ κλωβίου
τοῦ μαῦρον χαρτοφυλάκιον, ἔβησεν ἐντὸς
αὐτοῦ τὸ σχέδιόν του καὶ ἔκλεισε νὰ χαρ-
τοφυλάκιον εἰς συρτάριον τοῦ ὅποιου ἀφη-
ρεσε τὸ κλειδίον. Μετὰ τοῦτο ἐφάνη ἡσυ-
χάσας. Ἀντὶ θυμωμένος ὁμοιάζει μάλλον
ἀσχημένους, καὶ μόλις προσέχων εἰς ὅσα
ἔλεγα διὰ νὰ τὸν διασκεδάσω. Βλέπων ὅτι
ἀδύνατον ἦτο νὰ τὸ κατορθώσω ἐθέθησα
πρέπει νὰ τὸν ἀποχαριτηθῶ, προφασιζό-
μενος ὅτι ἐνθυμήθην αἰφνιδίως κατεπεύγη-
σάν τινὰ ὑπόθεσιν, ἀπαιτούσαν τὴν πρῶι-
νὴν παρουσίαν μου εἰς τὴν πόλιν καὶ ὡς
ἐκ τούτου δὲν ἠδύναμην νὰ διακυτερεύσω
εἰς Σουλθῶν. Ὁ Λεγρᾶν δὲν κατέβηκεν
οὐδέμιαν προσπάθειαν διὰ νὰ με κρατήσῃ,
ὅταν ὅμως τὸν ἀπεχαριτήσῃ μ' ἐφάνη ὅτι
ἔσφιγγε τὴν χεῖρά μου με περισσώτερον
τῆς συνήθους φιλοφροσύνης.

Μετὰ ἓνα περίπου μῆνα, κατὰ τοῦ
ὅποιου τὴν διάρκειαν οὔτε εἶδα τὸν Λε-
γρᾶν οὔτε ἤκουσα τι περὶ αὐτοῦ, ἤλθε νὰ
μ' ἐπισκεφθῆ εἰς Καρλεστόνην ὁ ὑπηρετὴς
του Δίας. Ἡ ὄψις του ἦτο τὸσον μελαγ-
χολικῆ, ὥστε ἐροθήθην μὴ συνείδη σπου-
δαῖόν τι δυστύχημα εἰς τὸν φίλον μου.

— Τί νέα, ἠρώτησα αὐτόν, πῶς εἶναι
ὁ αὐθέντης σου;

— Δὲν εἶναι ὅσον ἐπρεπε καλᾶ.

— Δὲν εἶναι καλᾶ! ἀνέκραξα μετ' ἀ-
θυμίας. Τί ἔχει;

— Λέγει ὅτι δὲν ἔχει τίποτε, ἀλλ' εἶ-
ναι πολὺ ἄρρωστος.

— Εἰς τὸ κρεβάτι;

— Ὅχι, διότι λέγει ὅτι βαρύνεται νὰ
μένῃ εἰς τὸ κρεβάτι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι
βαρύνεται παντοῦ. Τοῦτο με ἀνησυχεῖ
πολὺ διὰ τὴν υγίαν του.

— Κύριε Δία, δὲν κατορθώνω νὰ σ'
ἐννοήσω καλᾶ. Λέγεις ὅτι ὁ αὐθέντης σου
εἶναι ἄρρωστος καὶ ὅτι δὲν ἠξέυρεις τί
ἔχει;

— Καὶ πῶς νὰ τὸ ἠξέυρω, ἀφοῦ ἐπι-
μένει ὅτι δὲν ἔχει τίποτε; Ἀλλ' ἂν δὲν
ἔχῃ τίποτε, διατί τότε περιφέρεται συλ-
λογισμένος εἰς τοὺς δρόμους, μετ' ὁ κεφαλή
σκυμμένον, μετ' ἄνθησιν καὶ κίτρινας
ἴσας ἀγιοκέρι; Καὶ διατί ἀραδιάζει μέρ-
νυκτα ἀριθμούς;

[Ἐπειτα συνέχετα]

Η ΔΥΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΟΥ

Η νήσος Κύθνος, καταληφθεῖσα μετὰ τῶν λοιπῶν Κυκλάδων ἐν ἔτει 1207 ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν, ὑπήχθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν δεσποτεῖαν τῶν Σανουδῶν, εἶτα εἰς τὴν τῶν Κασιτῶν καὶ κατόπιν εἰς τὴν τῶν Γουζαδίνων. Οἱ φράγκοι κατακτηταὶ τῆς νήσου ἔδραν εἰς τὸ ὑπερμεσοῦντος δεκάτου ἔκτου αἰῶνος καταστραφέν κἀστρον τοῦ Κατακεφάλου, ἐν ᾧ ὑπῆρχον πολλὰ λατινικὰ ἐκκλησιά, ὧν ἄξιαι μνηεῖαι ἦν ἡ ἐρειπωμένη τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ἡ διατηρηθεῖσα τῆς Ἐλευσίνης ἡς ἡ παράδοσις, ἦν ὁ κ. Α. Βάλληνας ἀναγράφει, λέγει φραγκικὰ μετασκευασθεῖσας μετὰ τὴν τῶν φράγκων πτώσιν εἰς ἀνατολικὰς (Κυθνιακὰ, σ. 32 καὶ 48). Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μία καὶ μόνη καθολικὴ ἐκκλησία διατηρεῖτο ἐν τῷ φρουρίῳ τούτῳ τοῦ Κατακεφάλου. «Εἰς τινὰ παλαιὰν πόλιν» γράζει τῷ 1700 ἐν ἐκθέσει τοῦ πρὸς τὸ ἐν Ρώμῃ ἱερὸν Συνέδριον ὁ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐπισκεψάμενος τὴν Κύθνον καὶ τὰς λοιπὰς Κυκλάδας ὡς ἀποστολικὸς ἐπισκέπτης Λατίνος ἐπίσκοπος Σύρου Ἀντωνίου Ἰουστινιάνου, «σ. 130 ἡδὴ ἐτῶν καταστραφεῖσιν, ὑπάρχει μία Λατινικὴ ἐκκλησία φραγκῆ, φερόμενος τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἧτις σπανίως λειτουργεῖται ἐνεκα τῆς μακρῆς ἀποστάσεως τοῦ τόπου¹». Σημειωτέον δ' ὅτι πρὸς τὰ ὑπ' αὐτοῦ

¹ Ἡ ἐκθεσις αὕτη εὐρηται ἐν τῷ Ἰταλικῷ χειρογράφῳ τευχει ἐν ᾧ περιέχεται καὶ ἡ περὶ Σερφίου ἐκθεσις τοῦ ἰδίου ἧς μεταφράσιν ἐδημοσίευσεν ἐν τῇ Εἰκονογρ. Ἔστιν (1894, σ. 204—205) ἐνθα, μετὰ συντόμου βιογραφίας τοῦ Ἰουστινιάνου, ἐσημείωσα καὶ τινὰ περὶ τοῦ χειρογράφου. Νῦν δὲ προσέτιμι, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ χειρογράφον (γεγραμμένον, ὡς προείπον, ὑπὸ χειρὸς τοῦ Συρίου ἱερέως Νικολάου Μαγαζογραμματέως τοῦ βῆθέντος ἐπισκόπου Ἰουστινιάνου), ἀποτελεῖται ἐκ 48 φύλλων μεγάλου σχήματος ἄνευ ἀριθμώσεως τῶν σελίδων καὶ περιέχει, πλὴν τῶν ἤδη μνημονευθειῶν περὶ Σερφίου καὶ τῆς ἐκκλησίας Κύθνου ἐκθέσεως, καὶ ἄλλας τοιαύτας τοῦ ἰδίου ἱεράρχου περὶ τῶν δυτικῶν ἐκκλησιῶν Κιμῶλου, Σίφου, Κέφου, Ἀνδρου, Σύρου, Μικόνου, Χίου, ἧτις εἶνε ἀτελεῖς ἐλλειπόντων φύλλων τινῶν τοῦ χειρογράφου, καὶ Μήλου ἧς λείπει ἡ ἀρχή, συναπολεθεῖσα μετὰ τῶν τελευταίων φύλλων τῆς περὶ Χίου ἐκθέσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ Ἰταλικά κείμενα τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ ἐκθέσεων, εἶτε καὶ ἀποσπάσματα ἐξ αὐτῶν, ἴσως περιελήφθησαν ἐν ἐκδοθεῖσαις συλλογαῖς δυσσευρέτοις ἢ ἄλλως ἀπροσίτοις ἐμοὶ ἐν Νάξῳ. Ἄλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἦ, ἐπειδὴ αἱ ἐκθέσεις αὗται περιέχουσι διαφόρους καὶ πολλοὺς λόγους ἁγίας πληροφορίας περὶ τῶν δυτικῶν ἐκκλησιῶν τῶν Κυκλάδων καὶ μάλιστα περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν ἀρχαίως τοῦ 18 αἰῶνος, θὰ περιλάβω ἐν μεταφράσει τὰ ἄξιαι λόγου ἐξ αὐτῶν ἀποσπάσματα, παραπέμπον εἰς τὸ παρ' ἐμοὶ χειρόγραφον, καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς δημοσιεύμασι μου περὶ τῶν δυτικῶν ἐκκλησιῶν τῶν νήσων ἐκείνων ἐν αἷς δὲν ὑπάρχουσι σημειῶν καθολικῶν² διότι ἐν αὐτοῖς θ' ἀπεικονίζεται ἰδίως ἡ κατάστασις τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ παρόντος. Ἡ ἔρευνά δὲ τῆς ἱστορίας τῶν ἐν λόγῳ ἐκκλησιῶν κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα—εἰς ὃ ἀναγονταὶ καὶ τὰ πλείεστα περὶ αὐτῶν ἔγγραφα τῆς ἐμῆς συλλογῆς ὧν τὰ σπουδαιότερα θὰ δημοσιεύσω ὀλοκλήρως—εἶνε εἰς ἄκρον ἐνδιαφερόμενα, διότι κατ' αὐτὸ ἐπλήθη καὶ

γράφόμενα περὶ τοῦ χρόνου τῆς καταστροφῆς τοῦ κἀστρου, συμφωνεῖ πως καὶ ἡ ἐγγύρως παράδοσις ἦν ἐπίσης ὁ κ. Βάλληνας ἀναγράφει προστιθέμενος καὶ ὅτι «ἐπιμαρτυρεῖται ὑπὸ τῆς ἐνεστώσης αὐτοῦ καταστάσεως, ὅτι ἡ τελεία καταστροφή αὐτοῦ ἐπλήθη δι' ἀλώσεως» (αὐτόθι, σ. 49 καὶ 50). Πλὴν τῶν ἐν τῷ καταστραφέντι κἀστρῳ φραγκικῶν ἐκκλησιῶν ὑπῆρχε καὶ ἐν τῷ τοῦ χωρίου Σύλλακκα τμήματι, τῷ καλουμένῳ Γαλατῆς, ἑτέρω τοιαύτη, ἐξ ἧς καὶ φραγκοκλινοῦ καλεῖται ἡ συνοικία ἐν ἣ ἐκείτο αὕτη. Ἐν δὲ τῇ νῦν πόλει τῆς Κύθνου, Μεσσαριὰ ὑπὸ τῶν Συλλακκιωτῶν καλουμένη, δὲν ὑπῆρχε καθολικὸς ναὸς, διότι αὕτη ἦτο συνοικία Ἑλληνικὴ, ὡς ὀρθότατα παρατηρεῖ ὁ κ. Ἀντωνίου Μηλιαρχῆς ἐν τῇ ἐμδριβεστάτῃ αὐτοῦ καὶ πολλοῦ λόγου ἄξιαι περὶ τοῦ ἐνομαστος Μεσσαριὰ μελέτῃ (Μεσσαριὰ, ἱστορικαὶ ἔρουναὶ περὶ τοῦ ἐνομαστος τούτου ὡς γεωγραφικῶν, σ. 18, ὑποσημ.). Λατινικὴ ἐκκλησία, εὐτελεστάτη, ἰδρυθῆν ἐν Μεσσαριὰ Κύθνου μόνον κατὰ τὸ 1676 περίπου, ἡ ἰδρυσις τῆς δὲ προήλθεν ἐκ περιστάσεων παροδικῶν ἐφ' ὧν ἐν μέρει ἐστηρίχθη, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, καὶ ἡ ἐπὶ ὀδοδρόκηται μὲν εἰς τὴν συντήρησίν τῆς. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἑκείνην ὑπαρχόντων ἐν τῇ νήσῳ εὐαριθμῶν λατίνων, ὀλίγοιτοι ἦσαν ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν ἐν αὐτῇ ἐπὶ τῆς φραγκικῆς κυριαρχίας ὀδοδρόξων των. Οἱ πλείεστοι αὐτῶν ἔντες Ἕλληνοι καὶ ὑπερμεσοῦντος τοῦ δεκάτου ἑβδόμου αἰῶνος ἐγκατασταθέντες ἐν Κύθνῳ, μετήγγοντο τὸ πειρατικὸν ἐπάγγελμα, ὅπερ δὲν ἔθεωρετο τότε ἀτιμωτικόν. Κατὰ αὐτῶν ἦτο καὶ ὁ Ἰωάννης Μαρία Καρδὶ καταγόμενος ἐκ Λιγυρίας ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ κώδικος τῆς ἐναυθῆς ἱεράς Μονῆς τῶν Καπουσιῶν (σελ. 155). Ὑπὸ τοῦ πειρατοῦ δὲ τούτου, ἡ κορσάρου, ὡς ἐλέγοντο ἐπὶ τὸ εὐρημότερον οἱ πειραταὶ ἐκείνοι τῆς δύσεως οἱ ἐπὶ μακρὰ ἔτη λυμηνάμενοι τὰ Ἑλληνικὰ παράλια, ἐκτίσθη ἡ ἐν Μεσσαριὰ δυτικὴ ἐκκλησία καὶ ἀπεστάλη τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ἰδίου ὑπὸ τοῦ ἐν Ρώμῃ ἱεροῦ Συνεδρίου λατίνος ἱερέως ἐν τῇ νήσῳ χάριν τῶν ἐν αὐτῇ καθολικῶν, οἵτινες πάντες ἐμοὶ δὲν ὑπερέβανον τοὺς εἴκοσι ἐν ἔτει 1700 ὡς ἀναφέρει ὁ ἀνωτέρω Ἐπίσκοπος Σύρου ἐν τῇ μνημονευθεισῇ ἐκθέσει του. Ἐν Κύθνῳ, λέγει, «ὑπάρχουσι μόνον δύο χωρία Μεσσαριὰ καὶ Σύλλακκα μετὰ τριῶν χιλιάδων κατοικῶν ἀνατολικῶν, μετὰ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι 20 λατίνου, οἵτινες εἰσι πάντες σχεδὸν ξένοι μετερχόμενοι τὴν πειρατεῖαν καὶ νυμφευμένοι Ἑλληνίδας γυναῖκας. Ὑπάρχουσι 30 ἱερεῖς [ἀνατολικοὶ] οἵτινες λειτουργοῦσι ἱσραήλους ἐνοριακὰς ἐκκλησίας ἐκ jure Patronatus. Ὑπάρχουσι προσέτι ἐπτὰ μοναστήρια ἢ μᾶλλον οἶκοι μετὰ μικροῦ ἀριθμοῦ μοναχῶν. Τὰ δύο κυριώτερα εἰσὶν αὐτόδοτα³, τὰ δὲ ἄλλα ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἐπισκόπου²». «Ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐνός ἐκ τῶν ἀνω βῆ-

² Ἡ τελεία παρακμὴ αὐτῶν ἐξελεγεφέντων τῶν ἐν ταῖς νήσοις ἐκείναις λατίνων αἰ γνωσταὶ δὲ ἄλλοι περὶ τῆς παρακμῆς τῶν αὐτῶν ἐκκλησιῶν εἰδῆσαι εἰσὶν ὀλίγοιτοι καὶ ὅσον γνωρίζω. ³ Ἐνομαστὰ σταυροπηγιακὰ. Τὸ σχετικὸν γράμμα τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἐτέρας τῶν μονῶν ἧτις τῆς τοῦ Προδρόμου, ἴδε ἐν τοῖς Κυθνιακοῖς, σ. 39—42. ⁴ Ἐφερε τὸν τίτλον «Τζεῖας καὶ Θερωμίων» διέμενε δ' ἐναλλάξ ἐν Κέφῳ καὶ Κύθνῳ.

θέντων χωρίων, ὀνομαζομένου Μεσσαριὰ, ὑπάρχει μία λατινικὴ ἐκκλησία φερόμενος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ καὶ ἄνευ οὐδεμίας ὑποχρεώσεως λειτουργίας. Ὁ θῆλος αὐτῆς εἶνε ἐπιτεκαλυμμένος διὰ κεράρων. Ἐχει μῆκος 13 βημάτων καὶ πλάτος 6, ἐκτίσθη δὲ ὑπὸ τινος Ἰωάννου Μαρία Καρδὶ πλοιάρχου πειρατοῦ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ ὁποίου τὸ ἱερὸν Συνέδριον ἀπέστειλε τῇ ἐκκλησίᾳ ταύτῃ ἱερέα—ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἱεραποστόλου μετ' ἐτησίου χορηγῆματος ἐκ 15 σκούδων—ὅστις εἶνε ὁ δὸν Φραγκίσκος Rossi ἐτῶν 56 καταγόμενος ἐκ Σύρου καὶ ἔχων τὴν φροντίδα αὐτῆς πρὸς 23 ἐτῶν¹. Παραινέται ὅμως ὅτι ἡ ρηθεῖσα ποσότης τῶν 15 σκούδων ἡ χορηγούμενη αὐτῷ μέχρι σήμερον εἶνε πολὺ μικρά, διὰ ταύτης δὲ τῷ εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ συντηρηθῇ νῦν ὅτε ἠλαττώθησαν αἱ ὑπὸ τῶν πειρατῶν ἐλεημοσύναι. Δὲν ἔχει δὲ ἄλλοθι πρὸς τὸν τινὰ κα-

¹ Ὁ Τουρνεφόρτιος ἐπισκεψάμενος κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τὴν Κύθνον δὲν ὀρίζει ἀκριβῶς ἐν τινὶ θέσει τῆς νήσου ἐκεῖτο ἡ Λατινικὴ ἐκκλησία² σημειοῖ μόνον ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς νήσου «ὡς πρὸς τὴν θρησκείαν εἰσι πάντες ἀνατολικοὶ ἐκτός δεκά ἢ δώδεκα οἴκων λατινικῶν τῶν πλείεστων ἐκ ναυτῶν Γάλλων, οἵτινες ἔχουσιν ἐν μόνον ναίδιον, καὶ αὐτὸ πτωχότατον, εἰς τὴν ἐξοχικὴν οἰκίαν τοῦ Προξένου³ λειτουργεῖται ὑπὸ ἐφημερίῳ λαμβάνοντος δεκαπέντε σκούδα ἐτησίως παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Τήνου». (Voyage into the Levant, Τόμ. Β', σ. 9 London 1741). Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην στηριζόμενοι μόνον ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἐκθέσεως τοῦ Ἰουστινιάνου (διότι τὴν Κύθνον δὲν ἐπισκέψθη), ὁ Τουρνεφόρτιος ὑπέπεσεν εἰς πλάνην ὑπολαβῶν, ἐξ ἀτελῶν πληροφοριῶν, ὅτι τὸ ἐν τινὶ ἀγροτικῇ οἰκίᾳ τοῦ Προξένου τῆς Γαλλίας ἰδιαιτέρως αὐτοῦ ναίδιον (chappelle), ἦτο τὸ διὰ 15 σκούδων συντηρούμενον, ἐνῷ ἦτο τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ χωρίου Μεσσαριὰ κείμενον, ἧτις τὸ ἐν τῇ σημερινῇ συνοικίᾳ τῇ ἐνεκα τοῦ καθολικοῦ τούτου ναίδιον κληθεῖσα φραγκοκλησίαι διότι θεολογικῆς ἢ σημερινῆ αὕτη συνοικία ἔθεωρετο κατὰ τὸ 1700, ἧτις πρὸ διακοσίων περίπου ἐτῶν, ἄρα τοῦ χωρίου Μεσσαριὰ. Καὶ ἐκ τοῦ περὶ Κύθνου δὲ συγγράμματος τοῦ κ. Βάλληνας ἐξάγεται ὅτι ὑπῆρξεν ἐν τῇ συνοικίᾳ φραγκοκκλησίᾳ τῆς Μεσσαριᾶς καθολικὸς ναὸς τοῦ ὁποίου τὰ εὐτελεῖ ἐρείπια οὐ πρὸ πολλοῦ κατέστησαν ἀφανῆ καὶ ὅτι ἄλλος ἦν ὁ ἐν τῇ ἐξοχικῇ οἰκίᾳ τοῦ προξένου ὑπάρξας καὶ ὑπὸ τοῦ Τουρνεφόρτιου μνημονευόμενος ναὸς ἢ μάλιστα ὁ κ. Βάλληνας ὑποτίθησιν ὅτι ἐκεῖτο «ἴσως ἐν τῷ κατὰ τὴν Παντοῦσαν Σταυρῷ» ἐρειπωμένῳ ἀγροτικῷ οἴκῳ τοῦ προξένου Γιαννάκη Δελλαγραμμᾶτικῆ (Κυθνιακὰ, σ. 32 καὶ 76⁴ ἐν Ἐρμουπόλει 1882). Πρὸς τὴν ἀνωτέρω διατυπωθεῖσαν γνώμην μου φαίνεται ὅτι καὶ ὁ κ. Βάλληνας ἐν μεταγενεστέρῳ αὐτοῦ πονήματι συμφωνεῖ, γράφων ὅτι «ὁ ἐπὶ Τουρνεφόρτιου [ἦτοι ὁ κατὰ τὸ 1700] ναῖκος τῶν λατίνων ὁ διὰ 15 σκούδων χορηγούμενος παρὰ τοῦ ἐν Τήνῳ Λατίνου ἐπισκόπου διατηρούμενος κατέκειτο δι' ἀρχαίαν εἰς ἐρείπια ἐν Μεσσαριᾷ Κύθνου ἡδὴ ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς παιδικῆς μου ἡλικίας ἧτις πρὸ πενήντα ἐταῖας περίπου». (Πάροσα φιλολογικὰ πονήματα, τεύχ. Α', σ. 4) ἐν Ἐρμουπόλει 1887). Σημειωτέον πρὸς τοὺς ἄλλους ἐνταῦθα ὅτι τὰ 15 σκούδα τὰ ἐτησίως ὑπὸ τοῦ ἐν Ρώμῃ ἱεροῦ Συνεδρίου χορηγούμενα τῷ ἐν Κύθνῳ λατίνῳ ἱερεὶ εἰδόντο αὐτῷ διὰ τοῦ ἐπισκόπου Τήνου διότι εἰς αὐτὸν «ἡ τὸ ἀνατεθειμένη ἡ διακονία τῶν χορηγιῶν πρὸς τοὺς εἰρημένους ἱεραποστόλους τοὺς διεσπαρμένους ἀνὰ τὰς νήσους τοῦ ἀρχιπελάγους» («Ἐκθεσις περὶ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας Κιμῶλου ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ).

² Τὸ ἐκ χρυσοῦ συνήθως καὶ μετ' ἀκτίνων ἱερὸν σκεῦος ἐν ᾧ τίθειται τὸ Κυριακὸν σῶμα κατὰ τὴν λιτανεῖαν τῆς ἁγίας Δωρεᾶς καὶ ἄλλας τελετὰς τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας.

θῆσον δὲν κέκτηται ἡ ἐκκλησία ἐκείνη κανὲν εἶδος ἀκινήτου κτήματος, ἐκτός μόνον μικρᾶς οἰκίας ἧτις δὲν δύναται νὰ χρησιμεύῃ οὔτε πρὸς κατοικίαν αὐτοῦ. Μοὶ συνέστησεν ἐπανειλημμένως νὰ παρακλέσω τὸ ἱερὸν Συνέδριον διὰ τὴν αὐξάνσιν τοῦ βῆθέντος χορηγῆματος τῷ ὑπεσχέθην νὰ πράξω τοῦτο ἐὰν μετὰ περισσοτέρου ζήλου ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν ἐξακολουθῆσθαι ὑπηρετῶν τὴν ἐκκλησίαν ταύτην, διότι ἐπιληροφόρηθη παρὰ τῶν καθολικῶν ἐκείνων ὅτι ἄλληλν πνευματικὴν ὠφέλειαν δὲν παρέχει αὐτοῖς ἐκτός μόνον τὴν ἀπλήν τέλει τῆς λειτουργίας μὴ φροντίζων, ἂν καὶ εἶνε ἱκανὸς καὶ κατάλληλος, νὰ διδάσκῃ γράμματα καὶ χριστιανικὴν κατήχησιν εἰς τὰ τέκνα, οὔτε νὰ νοσητῇ καὶ καθοδηγῇ τὰς ψυχὰς ἐκεῖνας διὰ τοῦ θεοῦ λόγου. Ἐπὶ τούτοις τῷ ἔδωκα διατάγας καὶ νοουθεσίας ἰδιαιτέρως.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ρηθεῖσα ἐκκλησία εἶνε ἐτοιμώροπος, ἐνόμισα πρέπον νὰ ἐξουσιοδοτήσω ὡς ἐπιτρόπους αὐτῆς δύο ἐγκρίτους λαϊκοὺς διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ προβλέψεως τῶν ὁποίων θὰ διατηρηθῇ εἰς ὅσον οἶον τε καλλίτερον κατάστασιν. Ἱερά ἄμφια δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλα ἐκτός ἐκείνων τὰ ἑποτα κατασκευάσθησαν καὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ.

«Ὁ κώδων ἀφῆρηθη. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει reviale καὶ Στραῖρα¹ δὲν συνειθίζουσι νὰ κἀμωσι τὴν λιτανεῖαν τῆς ἁγίας Δωρεᾶς. Ἰκετεύουσι δ' οἱ καθολικοὶ ἐκεῖνοι τὰς Ὑμετέρας Ἐξουχότητας, ἵνα εὐδοκήσωσι καὶ προβλέψωσι τὴν ἐκκλησίαν ταύτην ἧτις ἐπίσης στερεῖται Βαπτιστηρίου καὶ χρωμάτων κατὰ τὴν βῆπτισιν τῷ ἀπλῷ ἡγιασμένῳ ὕδατι ἐντὸς κόγχης φορητῆς. Συνέστησα ἐνθέρμως τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ρωμαϊκοῦ τυπικοῦ ἰδίως κατὰ τὴν τέλειαν τοῦ ἁγίου Βαπτισματος. Μοὶ παρουσιάσθη ἐν βιβλιαρίῳ γάμου καὶ βαπτίσματος ἀρχαίως ἀπὸ τοῦ ἔτους 1673 καὶ καταρθάνον μέχρι τοῦ τρέχοντος.»

Τοιαύτη, οἷα περιγράφεται ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ἡ κατάστασις τῆς ἐν τῇ πόλει Κύθνου δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ λατίνων ἐν ἔτει 1700. Οὕτω μετὰ πάροδον ὀλίγου χρόνου οἱ μὲν ἐγγύρως λατίνου, εὐαριθμοὶ ὄντες, ἐξελληνίσθησαν βαθμηδὸν κατὰ πάντα, οἱ δὲ λοιποὶ, ὄντες πειραταὶ, καὶ νυμφευθέντες Ἑλληνίδας, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ πολλαπλασιασθῶσιν ἐν τῷ καθολικῷ δόγματι. Συνέβη αὐτοῖς ὅτι τοῖς ἐν Κιμῶλῳ περὶ ὧν ἡ ἐν τῷ ἰδίῳ χειρογράφῳ ἐκθεσις περὶ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας τῆς νήσου ταύτης ἀναφέρει ὅτι «τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὄντες πειραταὶ, δὲν δύναται νὰ διαμείνωσιν ἐπὶ μακρὸν ἐκεῖ διότι ὁ τόπος ὑπόκειται εἰς τοὺς Τούρκους² τὰ δὲ τέκνα των ἀκολουθεῖσι τὸ θρησκευμα τῆς Ἑλληνίδος μητρὸς των³ αὕτη δὲ εἶνε ἡ αἰτία δι' ἣν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον δὲν δύναται ν' αὐξήσῃ ἐκεῖ τὸ καθολικὸν δόγμα». Ἄλλ' ἐν μὲν τῇ Κιμῶλῳ διετηρήθησαν ἐπὶ πλείονα χρόνον οἱ λατίνου ὡς θὰ ἴδωμεν ἄλλοτε⁴ ἐν δὲ τῇ Κύθνῳ κατὰ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, οὐ μόνον οὐδεὶς καθολικὸς ὑπῆρχε, διὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους, ἀλλὰ καὶ τὸ ναίδιον αὐτῶν ἐρειπώθη. Τοῦτο μανθάνομεν ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀποσπάσματος ἐξ ἀνεκδότου ἐπιστολῆς (τὴν 29 Μαρτίου 1752 ἔ. π.), τοῦ

ἐν Κέφῳ δυτικοῦ ἱερέως Λεονάρδου Rossi πρὸς τὸν ἐν Νάξῳ Λατίνον Ἀρχιεπίσκοπον Πέτρον Ντε-Στεράνι: «Nell' isola di Thermia non ve s'attuova verun catolico e la chiesa è rovinata, almeno ci vuole una cinquantina di scudi per metterla in ordine». Τὰ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνει τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1755 καὶ ὁ ἀνωτέρω λατίνος ἀρχιεπίσκοπος ἐν τινὶ σωζωμένῳ σχεδίῳ ἐκθέσεως τοῦ πρὸς τὸ ἐν Ρώμῃ ἱερὸν Συνέδριον, προστιθέμενος ὅτι ἱερά τινὰ σκεῦα τῆς ἐκκλησίας ταύτης εὐρίσκονται καταθεθειμένα πρὸς διαφύλαξιν παρὰ τῷ τότε ἐν Κύθνῳ προξένῳ τῆς Γαλλίας Στεφάνῳ Ντελλα-Γραμμᾶτικῳ. Τὰ σκεῦα δὲ ταῦτα, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βῆθέντος προξένου, ἠρνεῖται, ἀγνωστον διὰ τίνα λόγον, ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Τζωρτζῆς Ντελλα-Γραμμᾶτικῳ, ὅστις ἦτο τοῦ ἀνατολικῶν δόγματος, νὰ παραδώσῃ τοῖς ἀρμοδίῳ. Τοῦτο ἐξάγεται ἐξ ἐτέρας ἐπιστολῆς (30 Ἀπριλίου 1767) τοῦ ἀνωτέρω ἐν Κέφῳ δυτικοῦ ἱερέως, ὅστις ἐν ταύτῳ λέγει ὅτι καὶ ὁ ἀποκτηθεὶς, πρὸ χρόνων, νέος κώδων τῆς ἐν Κύθνῳ ἐρειπωθείσης δυτικῆς ἐκκλησίας, ἐτέθη ἐν τινὶ ἀνατολικῇ τῆς αὐτῆς νήσου, ἧτις ἐν τῇ ἐνοριακῇ τοῦ βῆθέντος Γεωργίου Ντελλα-Γραμμᾶτικῳ. Ἐκ τούτου δύναται τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ἐξ ὧν τῶν ὑπὸ τοῦ κ. Βάλληνας ἐκφερόμενων ἐν ἄλλῃ αὐτοῦ μελέτῃ ἐκασίως, περὶ τοῦ πῶς ἦδη ἀνάκειται ἐν τῷ ἐν Κύθνῳ ἀνατολικῷ τοῦ ἁγίου Νικολάου ναῷ εἰκὼν κάθωθι τῆς ὁποίας εἰκονίζεται, ἄτε καταβαλὼν τὴν πρὸς ἱστορίαν αὐτῆς δαπάνην τῷ 1695 ὁ λατίνος ἐπὶ Τουρνεφόρτιου πρόξενος τῆς Γαλλίας Γιαννάκης Ντελλα-Γραμμᾶτικῳ, ἡ πιθανώτερα εἶνε ὅτι «ἡ εἰκὼν αὕτη ἀνήκουσα εἰς λατινικὴν ἐκκλησίαν τῆς Κύθνου μετηνέχθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου μετὰ τὴν τῶν λατίνων ἐξάλειψιν». (Κυθνιακὰ μελετήματα, Οἱ Κοζαδίνου. Ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τοῦ 1888 ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἐρμουπόλει Γυμνασίου, σ. 156—157). Ἐν Νάξῳ. MIX. ΙΑΚ. ΜΑΡΚΟΠΟΛΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ, Ἐπονημνεύματα. Τόμ. Δεύτερος. Ἐν Ἀθήναις. Ἐκδότης Γεώργιος Κασδῆς 1895. Σελ. 416.

Ὑπὸ τοῦ φιλοκάλου ἐκδότου κ. Γ. Κασδῆν ἐξεδόθη πρὸς τινος ὁ Β' τόμος τῶν Ἀπονημνευμάτων τοῦ Ἀλεξ. Ραγκαβῆ, πέρυσιν ἐκδοθέντος τοῦ Α' τόμου, καὶ οἱ ἡ Εἰκονογραφικὴ Ἔστιν ἔγραψεν ἱκανὰ ἐν φυλλαδ. 13 σελ. 205, 1894. Ὁ Β' τόμος ἀρχεται ἐκ τῆς μεταθέσεως τῆς πρωτεύουσος τῆς Ἑλλάδος ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας τῷ 1834 καὶ περατοῦται τῷ 1856. Ἐκθεῖται δὲ ὁ συγγραφεὺς μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ χάριτος καὶ καλλιπέρας τὴν μετωικεσίαν αὐτοῦ ἐκ Ναυπλίου εἰς Ἀθήνας, ὧν ἀναγράφει σύντομον περιγραφὴν τῆς καταστάσεως, ἐν ἣ τότε εὐρισκόντο. Ἐξιστορεῖ εἶτα διάφορα συμβάντα τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ὧν οἶα καὶ τὰ τοῦ γάμου του, τῶν εἰς Εὐρώπην καὶ ἐν Ἑλλάδι ταξιδίων του, τοῦ διορισμοῦ του ὡς καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ, τὰ τῆς Γ' Σεπτεμβρίου, τὰ τῆς υποθέσεως τοῦ Πασιρῆκου, τὰ τῆς κατοχῆς, τὰ τοῦ διορισμοῦ του τὸ πρῶτον ὡς ὑπουργοῦ

τῶν ἐξωτερικῶν κτλ. Ἀξιοσημείωτα εἶνε τὰ ἀναφερόμενα περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀρχαιολ. Ἐταιρίας, τοῦ Βρεφοκομείου, Ἀκαδημίας, Μουσείου, ἀποτελοῦντα τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχῆς τῶν ἰδρυμάτων τούτων εἰς τὴν σύστασιν τῶν ὁποίων ὁ φιλόπατρις οὗτος ἀνήρ εἶπερ καὶ ἄλλος τις συντέλεσεν.

Ἡ ἐν γένει ἐξιστορία τῶν ἐνδιαλαμβανόμενων γεγονότων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν καὶ αἱ περιγραφαὶ τῶν τύπων τῶν Ἑλληνικῶν εἶνε ἐπιχαίτως γεγραμμένη, καὶ εὐπαρακολούθητος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Μ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Προφύλαξις ἀχυρίων στεγῶν κατὰ τὸ πυρὸς.

Ἡ διακρίσις τῶν ἀχυρίων στεγῶν καὶ φθῶν πρὸς προφύλαξιν ἀπὸ τοῦ πυρὸς γίνεται ὡς ἐξῆς: Σβύνομεν πρόσφατον ἀσβεστον εἰς ὕδωρ ὅπως κἀμωσιν οἱ κτίσται, τὸ δὲ παραγόμενον παχύνομεν μίγμα ὄπερ καλεῖται ἀσβεστῖον γάλα μίγνεται μετὰ μίγματος κοινῷ πλινθισπηλοῦ (40 μερῶν) καὶ ὕδατος (100 μερῶν). Διὰ τοῦ διπλοῦ τούτου μίγματος, ἐτοιμαζομένου ἐξ ἴσων μερῶν περὶ τοῦ ἀμφοτέρων τῶν γυλῶν, ἐπικαλύπτειν τῇ βοήθειᾳ ψηκτρῶν ἢ σαρόθρων, τὴν ἀχυροστέγγην καὶ εἰμὲθα ἀσφαλισμένοι κατὰ πικρὸς ἐξώθεν πυρὸς. Ρ'

Φιλολογικὰ, Καλλιτεχνικὰ, Ἐπιστημονικὰ, Εἰδησίαι.

Τὴν π. Παρασκευῆν, 7 Ἀπριλίου, ἐτελέσθησαν ἐν Ὀλυμπίᾳ τάποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς τοῦ Ἐρνέστου Κουρτίου. Ἐκ Πατρῶν, Πύργου καὶ τῶν πέριξ δήμων συνέρρουσαν χιλιάδες λαοῦ, ὑπὲρ τοὺς ἑκατὸν δὲ ἦσαν οἱ ἐπὶ τούτῳ προσελθόντες ξένοι μετὰ τῶν μελῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων παρ' ἡμῶν φιλολογικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σωματείων, τῶν ἔξωθεν ἀρχαιολογικῶν Σχολῶν κτλ. Πρῶτος ὁμιλήσας γερμανιστὴ ὁ κ. Δαίρπελδ, διευθυντῆς τῆς Γερμανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, ἀποκαλύψας τὴν προτομὴν τοῦ κλεινοῦ αὐτοῦ συμπατριῶτου ἐν μέσῳ χειροκρατημάτων καὶ ζητωκραυγῶν. Μετ' αὐτὸν ὁμιλήσ

τόποι. Δικαίως ή έορτή των γενεθλίων του Κουρτίου μεταβάλλεται σήμερα συγχρόνως εις διεθνή έορτή των Ολυμπιακών άνασκαιών. Τοιοῦτον έργον διαπράξει ό Κουρτίος ύπέρ της έπιστήμης και του πολιτισμού έχει δικαιοῦματα θαυμασμού και ευγνωμοσύνης επί παντός του πεπολιτισμένου κόσμου, διότι ή έπιστήμη δέν κατανέμεται εις ιδιαίτερας πατρίδας και έθνη, άλλα πατρίδα έχει μίαν και μόνην, περιλαμβάνουσαν πάσας τας χώρας έν αις κρατεί ό πολιτισμός.

Μετα τόν κ. Καρδαβιάν, ώμιλήσαν ό κ. Ωμόλλ, διευθυντής της Γαλλικής Σχολής, ό κ. Ρίχαρδσον, διευθυντής της Αμερικανικής Σχολής, ό κ. Γκάρνερ, διευθυντής της Αγγλικής Σχολής, κ. ά. Είς τό παρατεθέν κατόπι πρόγραμμα έγένοντο διάφοροι προπόσεις, έν τέλει δε άπεσταλή προς τόν Κουρτίον τό έπιόμενον τηλεγράφημα:

«Είς τόν προσώβιτην, οῦ νεάζει μόν ή καρδιά, άνδρική δε είνε ακόμη ή θράσις, έν σήμερα έπέφεραμεν, ως τόν τελευταίον Ολυμπιονικην, αποστέλλουσαι οι ένταῦθα συντηγμένοι αντιπρόσωποι πάντων εκείνων τών έθνών, όσα έν τῷ πνεύματι αυτού συμμετέχουσι του έργου της αναγεννήσεως της ελληνικής αρχαιότητος, τήν έκφρασιν ειλικρινούς άγάπης και βαθυτάτης τιμής και τήν ευχήν, όπως χαρισθώσιν εις αυτόν τε και εις ήμας άμειντερα έτη της άκαταπόνητου δράσεώς του».

Μεταξύ τών στεφάνων, οι όποιοι έστεφαν τήν προτομήν του Κουρτίου, διακρίνοντο ό της προκηρπίστης Σορίας και ό της αυτοκρατορας Φρειδεरिकου.

Αγγέλλεται ή έκδοσις μηνιαίου «Δελτίου της Βιομηχανικής και Έμπορικης Ακαδημίας» τῆς έπιστάσις ειδικής έπιτροπής, αποτελουμένης εκ τών κ.κ. Π. Γ. Φέρμπον διευθυντού, Α Ρουσοπούλου και Έμ. Γ. Μπούχ. Κατά τήν άγγελίαν, έν τῷ «Δελτίου της Βιομηχανικής και Έμπορικης Ακαδημίας» ό βιομήχανος, ό έμπορος, ό γεωπόνος, ό κτηνοτρόφος, ό κτηματίας, ό μηχανικός, ό αρχιτέκτων κτλ. θα ευρίσκη, ότι νέον, υπέρλαμον και περιεργον, αναγόμενον εις τόν ιδιαίτερον αυτού κλάδον. Εύρύτατος είνε ό κατάλογος τών συνεργατών του νέου περιοδικού, του όποιου ή έτησια συνδρομή είνε δρ. 3.

Η έκλογική κινήσις είνε ζωηροτάτη έν όλω τῷ κρατι. έν Παύραις, γενομένης συμπλοκής μεταξύ τών αντίθετων μεριών, εφρονέθησαν τρεις και έπληρώθησαν ύπέρ τούς δέκα.

Ετών Αθηνάις έσχηματίσθη ισχυροτάτον ρεύμα ύπέρ των Ανεξαρτήτων, οι όποιοι πολεμοῦν τα προσωπικά κόμματα και επαγγέλλονται τήν κατάργησιν της συναλλαγής.

ΑΝΟΙΚΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Αγαπημένε μου φίλε!

Τό σημερινό μου τό γράμμα σου τό γράφω, άκουμπώντας τό χαρτί άπανο στ' «Απαντα» του Σολωμού, γιατί δέν ζήχασα τήν ήμέρα και θέλησα νάν της κειμω τό μνημόσυνο μονάχος μου, στην κάμερα μου, ροφώντας—για χιλιστή φορά— τήν ατέλειωτη και παρθενική εύωδιά, που σκορπάνε και θα σκορπίνε οι στίχοι του Σολωμού. Κι' άπανο στο τριανταφυλένιο τό μεθύσι, που μου 'ρθε, σκέφτηκα να σου στείλω και τά τριανταφυλένια αυτά παραληρήματα.

... Ήταν Απρίλης, που τό νησί σας τιμήθηκε με τή γέννησή του. 8 τ' Απριλιού, σάνε σήμερα. Μα και τότες,—έδω κι' 97 χρόνια— σάν πάντα, είχε τόν Απρίλη «μάγεμα ή φύσις κι' όνειρο στην όμορφιά και χάρι». Κι' όπως, «όποιος πεθαίνει σήμερα χιλίες φορές πεθαίνει», νιώθω πως κάποτε κι' όποιος γενήθη σήμερα χιλίες φορές γενιεται. Χιλιογεννημένος κι' ό Σολωμός. Γι' αυτό από τά κατεβατά, που ξεφυλίζω αυτή τή στιγμή, νιώθω να ξεβγαίνουν πολλές-πολλές μορφές άχτιδωτές με όλες ένωμένες σε μιά μεγάλη άπέραντη ψυχή.

... Τί ζηλεμένη ή Ζακυθο! Βρέθηκαν τόσες λύρες νάν της ψάλουν πατριδικούς ύμνους! Φώσκαλοι, Κάλβα!... Όμως πόσο θα ήθελα να μνή ήταν βέβαιη ή πατρίδα του Σολωμού! γιατί, όμα του τή φιλονεικούσαν, θα κρυόταν μέσα μου μιά μουσική λαχτάρα, πως μπορούσε να ήμουν κι' έγώ συμπολίτης του. Κι' έγώ, παρασερμένος μικρός Φίχτες, μέσα στη μιά

πατρίδα, δέν ξεχνάω όμα πρέπει κι' εκείνη τή μικρή, που γενήθηκα!...

Μα είνε μόν Ζακυθιανός ό Σολωμός; Όχι, φίλε μου! Τό νησί σου δέν τις χωράει όλες του τίς μορφές, κι' αν βρισκεται όλακερο μέσα στη μιά του τήν ψυχή, μα δέν της πιανει παρά μιά μικρή-μικρή άκρούλα. «Ω! Στόν Ωκεανό άπτό ξεχωρίζω πολλές θάλασσες και σε μιά σταλαματία αναγνωρίζω και τόν έαυτό μου!

... Αγάματα σταίνουν άπτες τίς μέρες' ένα δω κι' άλλο εκεί. Και κάπου στο Ζαπειο σταίνον ένα άστέρι τό Μπαύρον. Κι' άπέναντι, ένα τόσο δά παρκάκι κρυφουκιάει τους τεχνίτες, που σκαλίζουν τά μαρμαρα και ζουλέβει' μα τό δέρνει κι' ένα γλυκό καρδιοχτύπι' είνε από τήν έλπίδα, πως πολύ γλήγορα θάκουμπήσουν και σ' αυτό μαρμαρα, για να βοεθῆ στηνέμο στην εκατονταετηρίδα του ένα άλλο άστέρι της τέχνης, Έλληνικό, που ύστερα από τόσα χρόνια σκλαβιάς πνευματικής έγυσε όλιγο φώς και μακρυνό σε μέγα σκότος κι' έρμα. Μακρυνό να! μα δχι λίγο... όχι!...

... Σε κάπιο άλλο μεθύσι μου βρέθηκα σε στιγμή να γράφω στο περιθώριο του κατεβατού άπτά τά λόγια: «Ό Τομαζέος λέει για τό Ντάντε κάπου, πως είνε υπογρόσηψη νάν τονε διαβάσεις, γίνεται άνάγκη νάν τονε ξαναδιαβάσεις, νάν τονε νιώσεις όμως και νάν τόν αισθάνσαι είνε σημείο, πως άρχισες να μεγαλώνεις. Χωρίς να φανώ υπερβολικός, στόν Έλληνα κάνε, μπορώ νάν τά πω άπτά κι' έγώ για τό φίλο, για τό δασκαλο του Τομαζέος, για τό Σολωμό μας. Τόν αισθάνσαι πιά τόντις; Ξέφυγες από τό δασκαλικό μπουσουλισμα και περπατάς σάν άνθρωπος!»

8 Απριλιού Σέ φίλω
ΓΙΑΝΝΗΣ

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ Β'

(Ίδε προηγούμενον φύλλον).

- 11. Τι διαφορά ύπάρχει μεταξύ τύχης και πνευμάτος;
- 12. Ποίον ιστορικόν πρόσωπον ειγες τόν ένα όφθαλμόν κυανού και τόν άλλον μαύρον;
- 13. Είμ' ακόμη παιδί πρόμμα Και λυποῦμαι να πεθάνω... Άλλά τί ήμπορώ να κάνω Σάν μ' αλλάξης ένα γράμμα;
- 14. Προσθέτοντες δύο γράμματα, πάντοτε τά αυτά, εις εκάστην δύο έπομένον λέξεων, σχηματίσατε νέας: "Ιος, Όσία, Φορά, Ροθς, Σταά, Νέος, Έθος, Λόρυ.
- 15. Ννννν, υ, ψψ, οσοο, αααα, μμμμ, ηη. Διαστήμον έπίγραμμα.

[Έπεται συνέχεια]

κ. Ν. Βασ Κύπρον. Συνδρομή σας έλήφθη. Αποδείξις έξεδόθη ύπ' άρ. 1433 και όρ' ημερομηνίαν 18 Ιανουαρίου. Δέν λαμβάνετε τό φύλλον τακτικώς; —κ. Μ. Ν. Β. Πειραιά. Τό Πρωταπριλάτικον ακατάλληλον Απο τό άλλα θα χρησιμοποιηθών μερικά. — κ. Η. Δ. Σ. Πειραιά. Έλάδομεν και τά νέα. Σύμφωνοι. — κ. Ι. Α. Ο. Ένταῦθα. Είμπορείτε να μας στείλετε ό,τι θέλετε, να ιδώμεν και να σας ειπωμεν. Εύχαριστούμεν διά τας εύμενεις εκφράσεις. — Συνδρομητήν, Ένταῦθα. Οι βοαθευθέντες εις τόν α' διαγωνισμόν, δύνανται να λαβουν μέρος και εις δ' και

εις δλους τους άλλους όμοιως και οι στέλλοντες Ζητήματα και Έρωτήσεις προς δημοσιεύειν. — κ. Η. Α. Σ. Ένταῦθα. Έλήφθη, θα τό δημοσιεύσωμεν τήν έποχην του τρύγου, αν δέν μας τύχη κανέν καλλίτερον. — Καλυδίτην, Κέρκυραν. Και τό νέον κανόν. Τό δημοσιεύσωμεν ανώτερος, άρ' ου έπιμένετε. Άλλ' ύμεις πρέπει να γνωρίζωμε ποιός ειθε. — Τακτικόν αναγνωστήν, Ένταῦθα. Έλήφθησαν. κ. Γ. Ένταῦθα. Τόσα μάλιστα, ίσως δημοσιεύθῃ. — κ. Κ. Πασ. Λεβέτσουδαν. Αδύνατον να δημοσιεύθῃ, ένεκα λόγων... διεθνών. Τι θέλετε να τό κάμωμεν; —κ. Αγγ. Σ. Ένταῦθα. Απεναντίας, μας υπογράφετε. — κ. Μιγ. Ένταῦθα. Έλήφθησαν. — κ. Ι. Γ. Γ. Σπέτσας. Ξρατον έν τῷ συνόλω' άλλ' έδω κι' εκεί έχει άνάγκη αναθεωρήσεως. Όδδην, Ένταῦθα. Είνε πρωτότυπον; Τό έστειλατε προς δημοσιεύειν; Έν τοιαύτη περιπτώσει να μας στείλετε τό όνομά σας. — Άνοιξίν. Ένταῦθα. Δέν μας ήρώτησαν βέβαια ποίον εξ όλων να μεταφρασούν. Αν μας ήρώτων, θα έλέγαμεν κανέν. Ής προς τό ποιήμα, και αυτό ακόμη ατέλεις κατά τήν μορφήν. Διατί αγαπάτε τόσον τας χαρμυθιάς; — Συνδρομητή τῷ έν τῷ Αστει. Δυστυχώς δέν είνε δυνατόν να γίνη άλλως. Μας τό υπογράφει ή άνάγκη. — Πόρ. Ένταῦθα. Μαλιστα. — Φοιτητήν της Ιατρικής (και όχι της φιλολογίας), Ένταῦθα. Έτσι ε; — κ. Σ. Μ. Μεσολόγγιον. Ξρατά, άλλ' επειδή νομίζωμεν ότι θα γράψετε ακόμη ώραιότερα, καλόν θα ήτο να ήμενον αι σελίδες σας... μυστικά. — κ. Κ. Λαμ. Ένταῦθα. Όλοι όσους αναφέρετε και επιθυμείτε είνε εις τόν κατάλογον τών τακτικών συνεργατών μας' άλλ' α φυσικά δέν δυνάμεθα να δημοσιεύωμεν περισσότερα άρ' όσα μας διδουν, και με τήν σειράν του εκάστον, διότι μεταξύ αυτών προτιμήσεις δέν κάμωμεν. Έπειτα, τό καλλίτερον είνε να κυττάζετε ιδέας και όχι γλώσσαν. Ήμεις τουλάχιστον, μέσα εις τόν γλωσσικόν κυκεώνα που εδρεύημεν, αυτό κάμωμεν. Ητε δέν είπομεν εις συνεργατήν μας; γράψε εις αυτήν τήν γλώσσαν ή εις εκείνην. Τό πολύ-πολύ να συμβουλευσωμεν κανένα άρχαίον στιχογράφο να προτιμῆ διά τους στίχους του τήν δημοτικήν. Άλλά και αυτό τί όφραει; Να ήξυράτε πόσους στίχους και πόσα διηγήματα εις τήν δημοτικήν γραμμένα, φιλοξενεί ό κάθος τών άρχητών! — κ. Δ. Σκ. Πρέβεζαν. Εδώσαμεν έπιστολήν, ευχαριστως. — Ιστορικόφ. Ένταῦθα. Έλληνική τοιαύτη δέν ύπάρχει. Γαλλική άριστη ή Histoire générale, νόν μονογραφικός έκδομένη υπό τήν διεύθυνσιν του γνωστου ιστοριογράφου Lavisse παρα του έκδότου Leroux. — Διάκιδην, Πειραιά. Ιστορίας Ηρώων δέν δημοσιεύωμεν, δυστυχώς. — Χέοπα, Κάρρον. Έλήφθη. Θα σας άπανήσωμεν, άρ' ου τό αναγνωσωμεν. — κ. Αδ. Αδ. Ένταῦθα Όπως τό έχετε μεταφρασμένον, εις ήμεις δέν έμπνέσι τίποτε.

Η ΦΙΛΟΚΑΛΟΣ ΠΗΝΕΛΟΠΗ

ΕΙΝΕ ΤΟ ΤΕΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΡΓΟΧΕΙΡΩΝ

Τό καλλίτερον ποτόν, άνώτερον και τῆς Βενεδικτινης άκόμην, είνε ή

FEUILLANTINE

τήν όποιαν ευρίσκετε εις τό κατάστημα του κ. Γεωργίου Ι. Κορνάρου, όδός Αϊόλου παρα τήν Έθνηκην Τραπεζαν.

ΒΕΡΓΑΛΙΚΑ ΦΩΤΑ

λαμπρότατα διά τας διαδηλώσεις, θα εύρετε μόνον εις τό παρα τα Χαιτεία κυφνεϊόν ό «Κάτω Κόσμος».

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ και Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1895—811.